İŞKUR

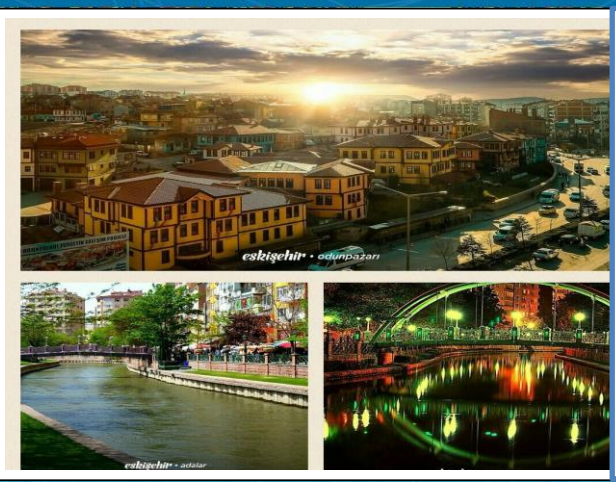

2017

ESKİŞEHİR

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇ RAPORU

ESKİŞEHİR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2017

YAZARLAR

AHMET ÖZMOR-İSTATİSTİKÇİ

SEMA GÜL- İŞ VE MESLEK DANIŞMANI

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve hizmetlere ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. İstihdamın arttırılabilmesi için Ülkemizde de ciddi politikalar uygulanmış ve uygulanmaya devam edilmektedir.

Ancak istihdam politikalarının etkinliği işgücü piyasasının durumunun ve işgücü piyasası aktörlerinin taleplerinin detaylı bir şekilde tespitine ve analizine bağlı bulunmaktadır. Bu amaçla İŞKUR 2007 yılından itibaren ulusal ve yerel düzeyde işgücü piyasasının taleplerini tespit etmek amacıyla işgücü piyasası araştırmaları yapmaktadır. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak kamu istihdam hizmetleri yönlendirilmekte, aktif işgücü piyasası politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olması sağlanmaya çalışılmaktadır.

Bu kapsamda İŞKUR 2017 yılında da kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirmiş bulunmaktadır. Çalışma sonucunda hazırlanan Rapor, İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerine ilişkin referans kaynak olma özelliği taşımaktadır.

Bu itibarla, çalışmada gösterdikleri özverili çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde zaman ayırıp sağladıkları katkı nedeniyle tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Eskişehir İşgücü Piyasası Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililere yararlı olmasını diliyorum.

Saygılarımla.

Özdemir ÇAKACAK
Vali

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Klasik iş ve işçi bulma hizmetlerinin yansıra aktif ve pasif istihdam politikaları uygulayan Kurum, yerel ve ulusal bazda derlediği işgücü piyasası verilerini analiz edip yorumlayarak kullanıcıların hizmetine sunmaktadır. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihlerinde, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 2 ve daha fazla çalışanı olan 90 bin 749 işyerine form uygulanmıştır. İlimizde bu kapsamda İş ve Meslek Danışmanlarımız tarafından 911 işyerine yüz yüze görüşme tekniğiyle form uygulanmıştır. Çalışma sonucunda Türkiye geneli için 2-9, 10-19 ve 20+ işyerleri olmak üzere ayrı ayrı tahmin üretilecek olup, il düzeyinde ise yapılacak tahminler, 20+ işyerlerine yöneliktir.

Çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgilerin derlendiği bu Rapor 81 İl için ayrı ayrı düzenlenecek olup, İl düzeyindeki Raporların hazırlanmasına müteakip Türkiye Geneli verilerinin analiz edildiği Genel Raporun da kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle İşgücü Piyasası Araştırması Analiz çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen sosyal paydaşlarımıza ve Kurum çalışanlarımıza teşekkür ederim.

Hasan YOLDAŞ
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
BİRİNCİ BÖLÜM 2
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 2
Başvuru 2
Kayıtlı İşsiz 3
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 6
Aktif İşgücü Programları 7
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 14
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 15
Mevcut İstihdam 25
AÇIK İŞLER 30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 47
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 54
SONUÇ 59
EKLER 61
EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 61

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016) 3
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016) 4
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016) 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016) 7
Tablo 5: Mesleki Eğitim Kursu ve Kursiyer Sayıları (2010-2016) 8
Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 9
Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) 9
Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2014-2016) 11
Tablo 10: Toplum Yararına Programlar ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) 11
Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016) 12
Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016) 12
Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 16
Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 24
Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 26
Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 28
Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 29
Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 29
Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı 31
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı 32
Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 36
Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi 38
Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması 40
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı 41
Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları 41
Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 42
Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi 43
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 44
Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 45
Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İşi Olan Meslekler 46
Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 47
Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı 49
Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 50
Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 53
Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 55
Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 56
Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 57
Tablo 38: En Fazla Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016) 2
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016) 5
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016) 6
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 16
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 17
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu 18
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 19
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 20
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 21
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 22
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Şekil 13: İşyerleri Özellikleri Göre İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranı 25
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 27
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 30
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 17: İhracat, Part-Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 34
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 34
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 35
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 37
Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 39
Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 48
Şekil 24: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 48
Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 50
Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 51
Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 52
Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 58

KISALTMALAR

İPA İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR Türkiye İş Kurumu
NACE Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO Net İstihdam Değişim Oranı
TGCM Teminin Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir.

İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Eskişehir İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 911 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Eskişehir ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 68 bin 659 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 51 bin 663 çalışan, erkeklerden, 16 bin 996 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 66,7'si ile kadınların ise yüzde 56,8'i imalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 75 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla imalat sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 144 kişidir. Eskişehir ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen mesleklerdir.

Eskişehir ilinde açık iş oranı yüzde 1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,7 olup, Eskişehir ili açık iş oranı bakımından 0,7 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,6 ile Bilgi ve İletişim sektörüdür. Eskişehir ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 28,9'dur. Söz konusu meslek grubu açık işlerde ilk sırada yer alırken açık iş oranı sıralamasında yüzde 2 olan Hizmet ve Satış Elemanları grubundan sonra gelmektedir. Eskişehir ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), NC/CNC Tezgah Operatörü, Mermer İşçisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Garson (Servis Elemanı) ,Servis Komisi, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, CNC Torna Tezgahı Operatörü, Şoför-Yük Taşıma, Plastik İşlemeci. İl genelinde açık işlerin yüzde 73'ü için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla imalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 38,5'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Eskişehir ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 39,1'i söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Gaz Altı Kaynakçısı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla CNC Torna Tezgahı Operatörü, Tramvay/Metro Sürücü (Vatman) meslekleri takip etmektedir. Eskişehir ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Eskişehir ilinde işverenlerin yüzde 17,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 3 tür. Diğer işyerleri istihdamın değişmeyeceğini söylemiş veya fikir beyan etmemiştir.

GİRİŞ

Eskişehir İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Eskişehir İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2017 yılı için Eskişehir ilinde 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Eskişehir ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının gayesi işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Başvuru

Başvuru, İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için internet üzerinden ya da Kurum İl Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaattır.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016)

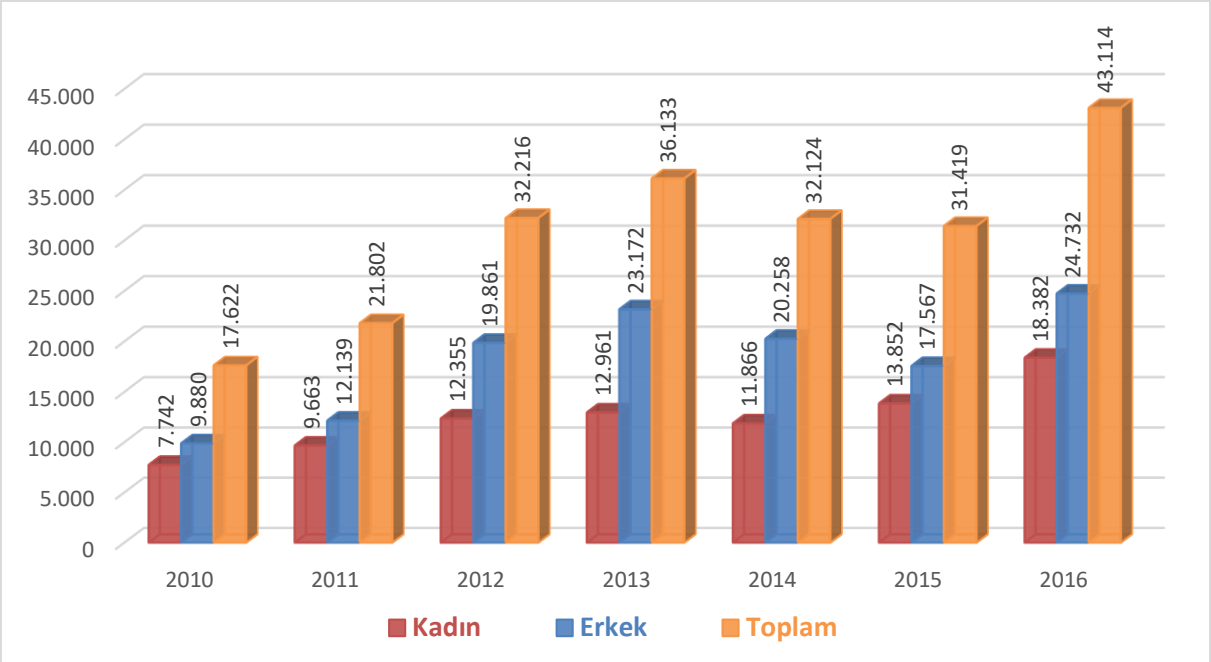

Kaynak: İŞKUR

Eskişehir ili için başvuru sayısı, 2016 yılında son yedi yılın en yüksek seviyesini görmüştür. Toplam başvuru sayısı 43 bin 114 olarak gerçekleşmiştir. Bu başvuruların 24 bin 732 kişisini erkekler, 18 bin 382'ünü kadınlar oluşturmuştur. Toplam başvuru sayısı 2010 yılına göre 2016 yılında 25 bin 492

kişi artmıştır. Bu artışın 10 bin 640 kişisini kadınlar, 14 bin 852 kişisini oluşturmuştur. Yıllar itibari ile bakıldığında 2016 yılı başvuruları yaklaşık olarak yüzde 42,6'ı kadınlardan, yüzde 57,4'ı erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	1.848	3.235	5.083
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1.457	2.515	3.972
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.788	963	2.751
BÜRO MEMURU (GENEL)	1.348	749	2.097
SATIŞ DANIŞMANI	853	588	1.441
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	747	495	1.242
SEKRETER	925	21	946
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	2	721	723
GARSON (SERVİS ELEMANI)	213	416	629
ÖN MUHASEBECİ	485	143	628

Kaynak: İŞKUR

Tablo 1'de Eskişehir ilinde mesleklere göre başvuru sayıları mevcuttur. En fazla başvurunun olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada 5 bin 83 başvuruyla Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) mesleği bulunmaktadır. Bu rakam toplam başvuru sayısının %11,8'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmiştir. Kadınların başvurduğu mesleklere bakıldığında ise ilk ondan farklı olarak Çaycı ve Aşçı Yardımcısı meslekleri yer almaktadır. Erkeklerde ise Şoför (Yük Taşıma) ve Proses İşçisi meslekleri farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda cinsiyete göre mesleklerde farklılaşma görülmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Eskişehir ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016)

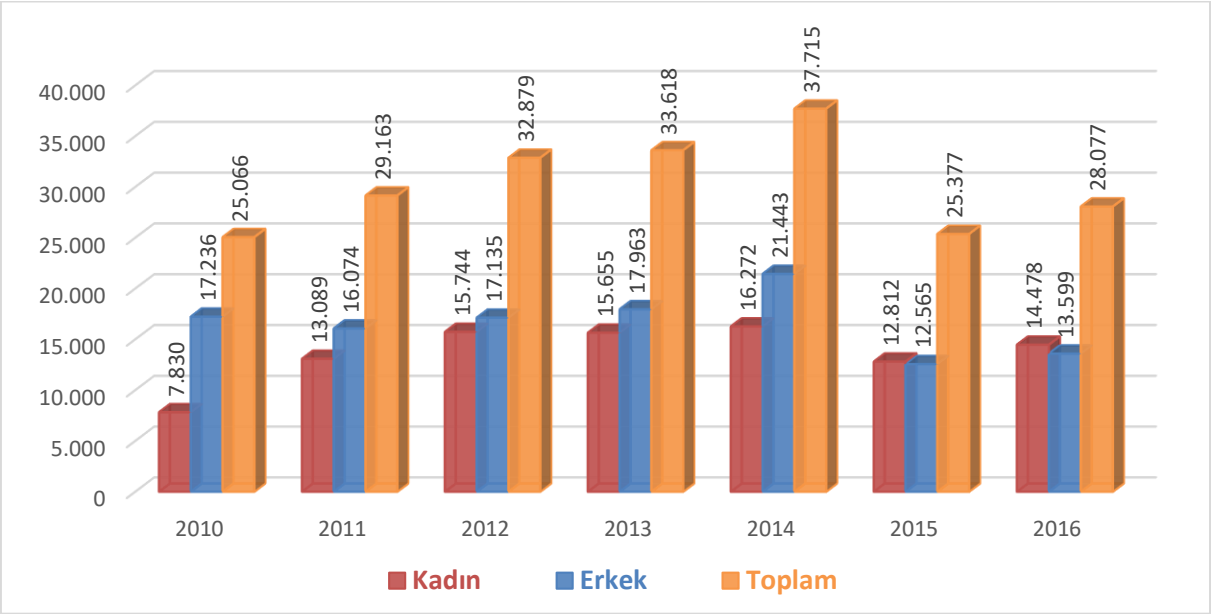

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Eskişehir ilinde İŞKUR'a kayıtlı 25 bin 66 işsizin 17 bin 236'ü erkeklerden, geri kalan 7 bin 830 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2016 yılında ise toplam 28 bin 77 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. 2010-2014 yılları itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

2015-2016 yılları itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak erkeklerden fazla olmasıdır. 2010 yılında 7 bin 830 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2016 yılında iki katına çıkarak 14 bin 478'e yükselmiştir.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	1.270	1.666	2.936
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1.026	1.172	2.198
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.569	410	1.979
BÜRO MEMURU (GENEL)	936	448	1.384
SATIŞ DANIŞMANI	661	374	1.035
SEKRETER	863	20	883
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	475	281	756
ÖN MUHASEBECİ	433	107	540
ÇAYCI	494	27	521
AŞÇI YARDIMCISI	362	46	408

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Eskişehir ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) mesleği yer almakta olup bu meslekte Eskişehir ilinde Kuruma kayıtlı 2 bin 936 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Eskişehir ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %10,5'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmiştir. Başvurularda olduğu gibi kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok Beden İşçisi, Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel) gibi mesleklerin yanı sıra Aşçı Yardımcısı ve Ön Muhasebeci gibi mesleklerde bulunmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016)

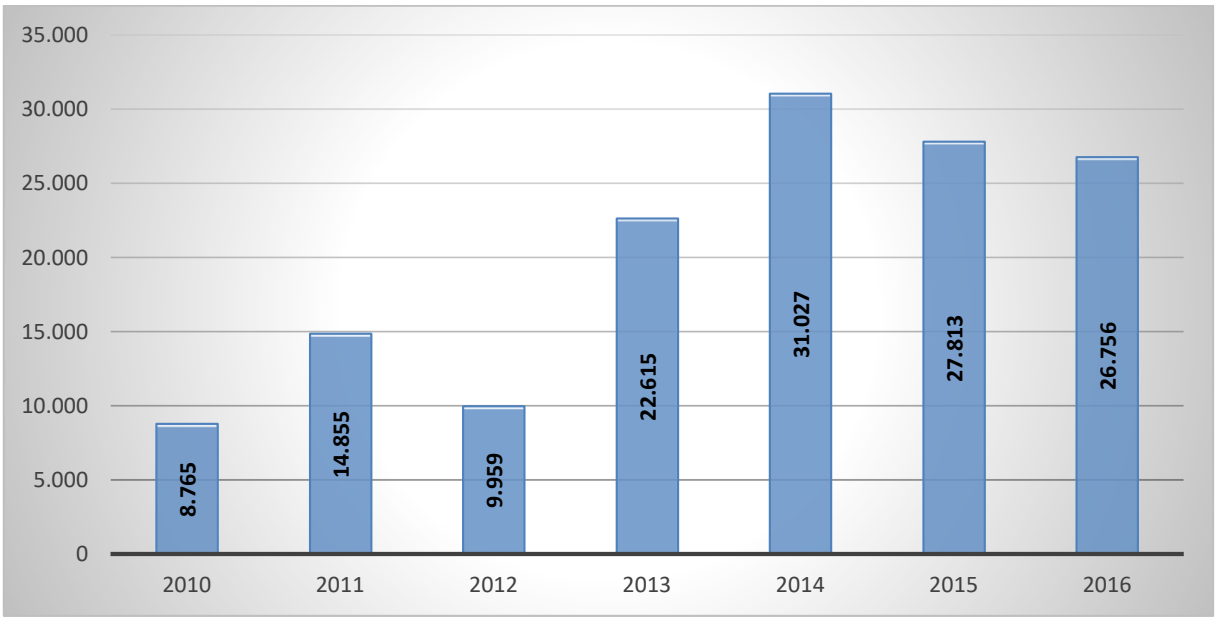

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 8 bin 765 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2016 yılına gelindiğinde 26 bin 756 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011, 2013 ve 2014 yıllarında açık iş sayısı artmıştır. Özellikle 2013 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 127 oranında artış göstermiştir. Açık iş sayısı 31 bin 27 ile 2014 yılında zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 37'lik gibi bir artış sergilemiştir. Ancak daha sonraki yıllarda açık iş sayısında bir azalış görülmektedir.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016)

Meslekler	Açık İş Sayısı
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	7.166
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3.831
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	2.227
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.998
BÜRO MEMURU (GENEL)	1.823
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1.167
SATIŞ DANIŞMANI	578
GARSON (SERVİS ELEMANI)	452
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	425
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	379

Kaynak: İŞKUR

Eskişehir ilinde 2016 yılında 26 bin 756 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde ve başvuru sayılarında olduğu gibi ilk sırada 7 bin 166 tane açık işe sahip Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının %26,8'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Müşteri Temsilcisi meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşgücü piyasasının arz ve talep yönlü olduğu düşünüldüğünde işgücü talebinin artması ile daha fazla bireyin işe yerleşmesi doğal bir sonuçtur. Bu nedenle işe yerleştirme sayılarının artması için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu unutulamamalıdır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016)

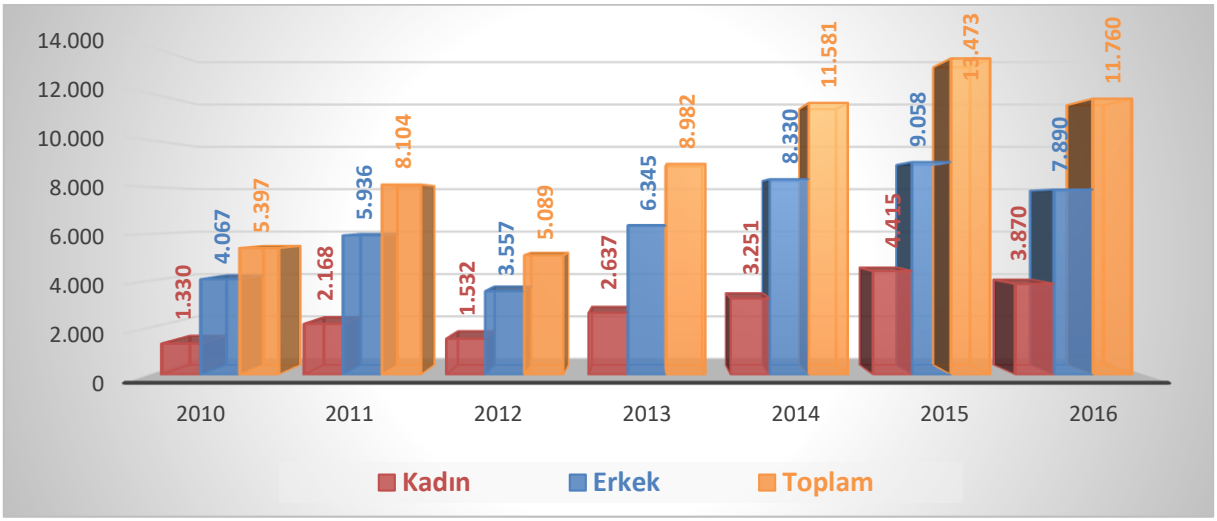

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 5 bin 397 olan Eskişehir ilinde işe yerleştirilenlerin 4 bin 67'si erkeklerden, geri kalan bin 330 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir göstermiştir. 2016 yılında Eskişehir ilinde 11 bin 760 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2016 yılında işe yerleşen erkeklerin sayısı kadınların sayısının iki katından daha fazladır.

Şekil 4'te görüleceği üzere işe yerleştirme rakamları açık iş sayısına paralel olarak değişim göstermiştir. Piyasadaki açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırmak ve İŞKUR üzerinden iş arayanları kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	1.140	2.625	3.765
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	401	1.254	1.655
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	211	783	994
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	449	332	781
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	119	486	605
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	88	339	427
BÜRO MEMURU (GENEL)	260	127	387
GARSON (SERVİS ELEMANI)	134	189	323
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	15	196	211
SATIŞ DANIŞMANI	111	86	197

Kaynak: İŞKUR

Eskişehir ilinde 3 bin 765 işe yerleştirmeyle Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının %28,8'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ,Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Müşteri Temsilcisi, Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkeklerde en çok Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına

programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5: Mesleki Eğitim Kursu ve Kursiyer Sayıları (2010-2016)

MEK					Cinsiyet Dağılımı	
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2010	84	869	822	1.691	51,4%	48,6%
2011	125	749	1.302	2.051	36,5%	63,5%
2012	131	898	1.359	2.257	39,8%	60,2%
2013	73	360	555	915	39,3%	60,7%
2014	66	371	583	954	38,9%	61,1%
2015	103	901	976	1.877	48,0%	52,0%
2016	89	600	1.203	1.803	33,3%	66,7%

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursu en fazla 2012 yılında düzenlenmiştir. Düzenlenen 131 kursa 898 kadın kursiyer, bin 359 erkek kursiyer katılarak toplam 2 bin 257 kursiyer katılım sağlamıştır. 2016 yılında ise düzenlenen 89 mesleki eğitim kursuna 1.803 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 1.203'ü erkek, 600'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırarak işsizlik probleminin çözülmesini hedefleyen programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Kursa katılan bireylerin cinsiyetleri incelendiğinde erkek katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2016 yılında katılan kursiyerlerin yüzde 66,7'si erkeklerden oluşmaktadır

Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
RADYO-TELEVİZYON PROGRAM YAPIMCISI (PRODÜKTÖR)	UÇAK BAKIM TEKNİSYENİ (GÖVDE-MOTOR)	UÇAK BAKIM TEKNİSYENİ (GÖVDE-MOTOR)
MEYVE VE SEBZE YETİŞTİRİCİSİ (SERA)	ZEMİN KAPLAMACISI (MASTİK KARIŞIMLI)	ZEMİN KAPLAMACISI (MASTİK KARIŞIMLI)
BİLGİSAYAR DESTEKLİ REKLAM VE TASARIM ELEMANI	UÇAK ELEKTRONİĞİ TEKNİSYENİ	RADYO-TELEVİZYON PROGRAM YAPIMCISI (PRODÜKTÖR)
MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ/ASİSTANI	RADYO-TELEVİZYON PROGRAM YAPIMCISI (PRODÜKTÖR)	UÇAK ELEKTRONİĞİ TEKNİSYENİ
FOLKLORİK BEBEK YAPIMCISI	PROGRAMLI METAL İŞLEME TEZGAHI AYARCI-OPERATÖRÜ	PROGRAMLI METAL İŞLEME TEZGAHI AYARCI-OPERATÖRÜ
HASTA VE YAŞLI REFAKATÇİSİ	ÇOBAN/SÜRÜ YÖNETİM ELEMANI (KÜÇÜKBAŞ HAYVAN)	MEYVE VE SEBZE YETİŞTİRİCİSİ (SERA)
EV TEKSTİLİ ÜRÜNLERİ HAZIRLAMA ELEMANI	TUĞLA İMAL İŞÇİSİ	ÇOBAN/SÜRÜ YÖNETİM ELEMANI (KÜÇÜKBAŞ HAYVAN)
ENGELLİ BAKIM ELEMANI	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ/ASİSTANI
ODA GÖREVLİSİ-TURİZM	MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ/ASİSTANI	TUĞLA İMAL İŞÇİSİ
AŞÇI YARDIMCISI	ENDÜSTRİYEL KONTROL TEKNİSYENİ	BİLGİSAYAR DESTEKLİ REKLAM VE TASARIM ELEMANI

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Uçak Bakım Teknisyeni (Gövde-Motor), Zemin Kaplamacısı (Mastik Karışımlı), Radyo-Televizyon Program Yapımcısı (Prodüktör) mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Radyo-Televizyon Program Yapımcısı (Prodüktör), Meyve ve Sebze Yetiştiricisi (Sera), Bilgisayar Destekli Reklam ve Tasarım Elemanı mesleklerinde eğitim düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Uçak Bakım Teknisyeni (Gövde-Motor), Zemin Kaplamacısı (Mastik Karışımlı), Uçak Elektroniği Teknisyeni mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

İEP					Cinsiyet Dağılımı	
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2010	27	219	446	665	32,9%	67,1%
2011	195	155	678	833	18,6%	81,4%
2012	127	189	1.109	1.298	14,6%	85,4%
2013	180	289	1.678	1.967	14,7%	85,3%
2014	258	889	2.211	3.100	28,7%	71,3%
2015	959	1.437	1.871	3.308	43,4%	56,6%
2016	1539	1.887	2.061	3.948	47,8%	52,2%

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olunamamasının yanında yeterli iş tecrübesine sahip olunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

Yıllar itibariyle işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2016 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2015 yılına göre %60,5 artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2016 yılında bin 539 program düzenlenmiş olup toplam 3 bin 948 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 47,8'i kadınlardan yüzde 52,2'si erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
DİĞER ELEKTRİKLİ EŞYA MONTAJCILARI VE İLGİLİ ELEKTRİK İŞÇİLERİ	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)
RADYO-TELEVİZYON PROGRAM YAPIMCISI (PRODÜKTÖR)	RADYO-TELEVİZYON PROGRAM YAPIMCISI (PRODÜKTÖR)	RADYO-TELEVİZYON PROGRAM YAPIMCISI (PRODÜKTÖR)
SATIŞ DANIŞMANI	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	SATIŞ DANIŞMANI
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	SATIŞ DANIŞMANI	BÜRO MEMURU (GENEL)
BÜRO MEMURU (GENEL)	ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	DİĞER ELEKTRİKLİ EŞYA MONTAJCILARI VE İLGİLİ ELEKTRİK İŞÇİLERİ
ÖN MUHASEBECİ	GARSON (SERVİS ELEMANI)	ÖN MUHASEBECİ
HASTANE HİZMETLİSİ	BÜRO MEMURU (GENEL)	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	REYON GÖREVLİSİ	ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ
HASTA DANIŞMANI	METAL DOĞRAMACI	HASTANE HİZMETLİSİ
AMBALAJCI (MAKİNE İLE)	HASTANE HİZMETLİSİ	GARSON (SERVİS ELEMANI)

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Radyo-Televizyon Program Yapımcısı (Prodüktör), Satış Danışmanı mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Diğer Elektrikli Eşya Montajcıları ve ve İlgili Elektrik İşçileri, Radyo-Televizyon

Program Yapımcısı (Prodüktör), Satış Danışmanı mesleğinde program düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Radyo-Televizyon Program Yapımcısı (Prodüktör), Metal Mamuller Montaj İşçisi mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2014-2016)

GEP					Cinsiyet Dağılımı	
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2014	16	201	220	421	47,7%	52,3%
2015	21	294	240	534	55,1%	44,9%
2016	33	405	402	807	50,2%	49,8%

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2016 yılında 33 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2016 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2014 yılına göre 2 katı kadar artmıştır. Programa 405'i kadın, 402'si erkek olmak üzere toplam 807 kişi katılmıştır.

Tablo 10: Toplum Yararına Programlar ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

TYP					Cinsiyet Dağılımı	
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2010	8	281	234	515	54,6%	45,4%
2011	50	364	318	682	53,4%	46,6%
2012	95	898	876	1.774	50,6%	49,4%
2013	81	618	446	1.064	58,1%	41,9%
2014	67	662	578	1.240	53,4%	46,6%
2015	57	2.523	1.101	3.624	69,6%	30,4%
2016	32	872	573	1.445	60,3%	39,7%

Kaynak: İŞKUR

Toplum Yararına Programlar; işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve geçici gelir desteği sağlamak gayesiyle uygulanmaktadır. Eskişehir ilinde 2012 yılında Toplum Yararına Programlara katılanların sayısında ciddi bir artış meydana gelmiştir. 2016 yılından toplam 32 kurs açılmış olup bu programlara 872'i kadın, 573'si erkek olmak üzere toplamda bin 445 kişi katılmıştır. Toplum Yararına Programlar en fazla Ağaçlandırma, MEB Bakım ve Onarım Temizlik ve Çevre Temizliği işlerinde düzenlenmiştir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016)

Yıllar	Başvuru Sayısı	Hak Eden Sayısı
2010	4.506	3.536
2011	4.082	2.810
2012	5.751	3.569
2013	5.666	3.837
2014	7.907	4.715
2015	11.169	5.874
2016	14.850	7.639

Kaynak: İŞKUR

Eskişehir ilinde 2016 yılında toplam 14 bin 850 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 7 bin 639'u işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuranların sayısı 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 33 oranında artmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 30 oranında artış göstermiştir.

Tablo 10'da ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016)

Meslekler	İÖ Hak eden Sayısı
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	679
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	668
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	333
SATIŞ DANIŞMANI	263
BÜRO MEMURU (GENEL)	229
SEKRETER	168
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	166
ÖN MUHASEBECİ	162
MUHASEBECİ	120
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	99

Kaynak: İŞKUR

Eskişehir ili için başvuru sayısı, kayıtlı işsiz sayısı ve açık iş sayısında ilk sıralarda yer alan Beden İşçisi (Genel) mesleği işsizlik ödeneğini hak edenler içinde birinci sırada yer almaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 679 kişi işsizlik ödeneği almayı hak etmiştir. Bu rakam toplam işsizlik ödeneğini almaya hak edenlerin %8,9'sini oluşturmaktadır. Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) mesleğinde ise bu sayı 668 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı, Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Tablo 12'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında Türkiye genelinde 90 bin 749 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2018 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Eskişehir ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Eskişehir ilinde 911 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 68 bin 659 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Eskişehir ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 13'de Eskişehir ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	307
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	167
İnşaat	144
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	79
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	35
Ulaştırma ve depolama	34
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	34
Eğitim	25
Madencilik ve taş ocakçılığı	23
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	15
Diğer hizmet faaliyetleri	15
Bilgi ve iletişim	11
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	6
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	6
Gayrimenkul faaliyetleri	3
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
Genel Toplam	**911**

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde imalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Eskişehir ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 33,7'si imalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde imalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30'dur. Bu durumda Eskişehir ilinde imalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 18,3'ü bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 19 olan Türkiye ortalamasına yakın bir oran olarak gerçekleşmiştir. Eskişehir ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat ya da Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Gayrimenkul Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Eskişehir ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

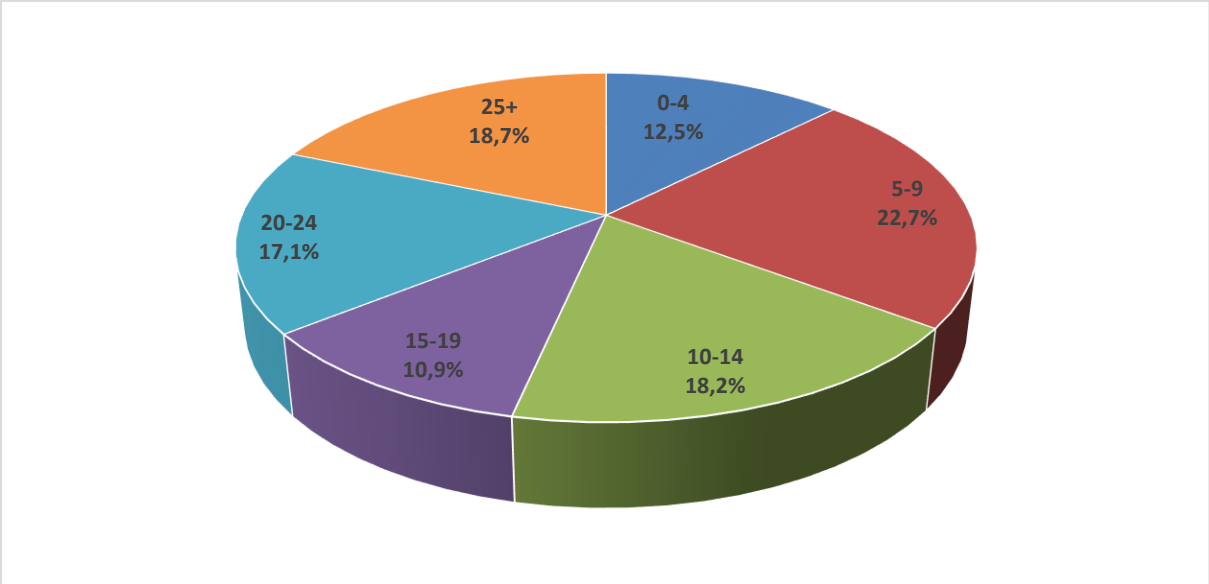

Kaynak: İPA 2017

Grafik 5'de görüldüğü üzere Eskişehir ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 22,7'ü 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. İşyerlerinin yarıdan fazlası 0-14 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 5 işyerinden biri ise 25 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

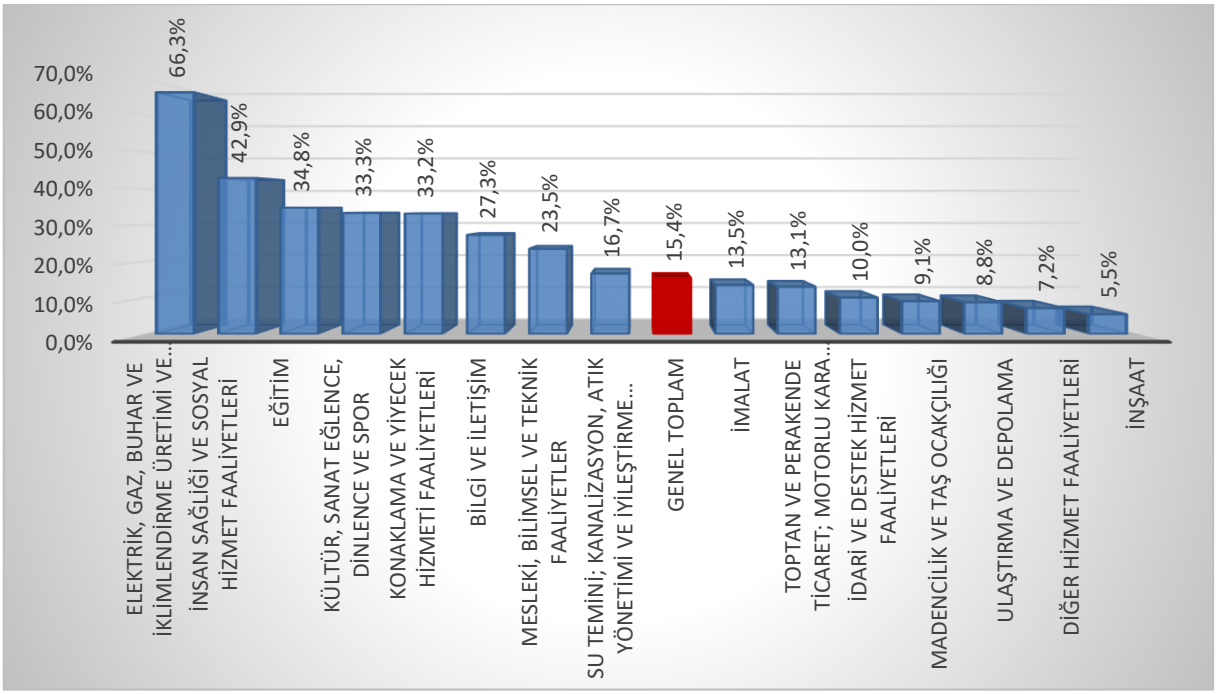

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde Elektrik, Gaz, Buhar ve ve İklimlendirme Üretimi ve ve Dağıtımı sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 66,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Elektrik, Gaz, Buhar ve ve İklimlendirme Üretimi ve ve Dağıtımı sektöründe, il bazında, 6 işyerinden 4'nün part-time çalışma

yapması sebebiyle oran yüksek çıkmıştır. Eskişehir ili genelinde bu oran yüzde 15,4 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde bu konuda öne çıkmış ve yüzde 36 ile birinci sırada yer almıştır. Eskişehir ilinde ise ikinci sırada İnsan Sağlığı ve ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 42,9'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada yüzde 34,8 ile Eğitim yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe ki işgücünün part-time çalışma yapma eğilimi daha azdır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

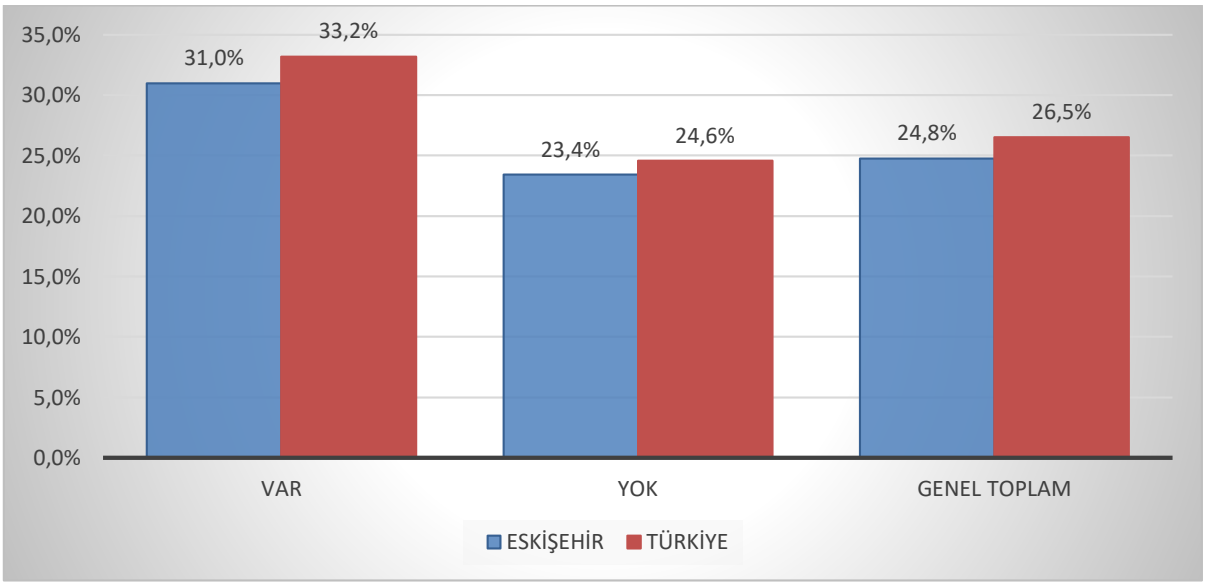

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,5'ini kadınlar oluşturmaktayken Eskişehir ilinde bu oran yüzde 24,8 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Eskişehir ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde, kadın çalışan oranı yüzde 31 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 23,4 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33,2 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde

yüzde 24,6'da kalmıştır. Eskişehir ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

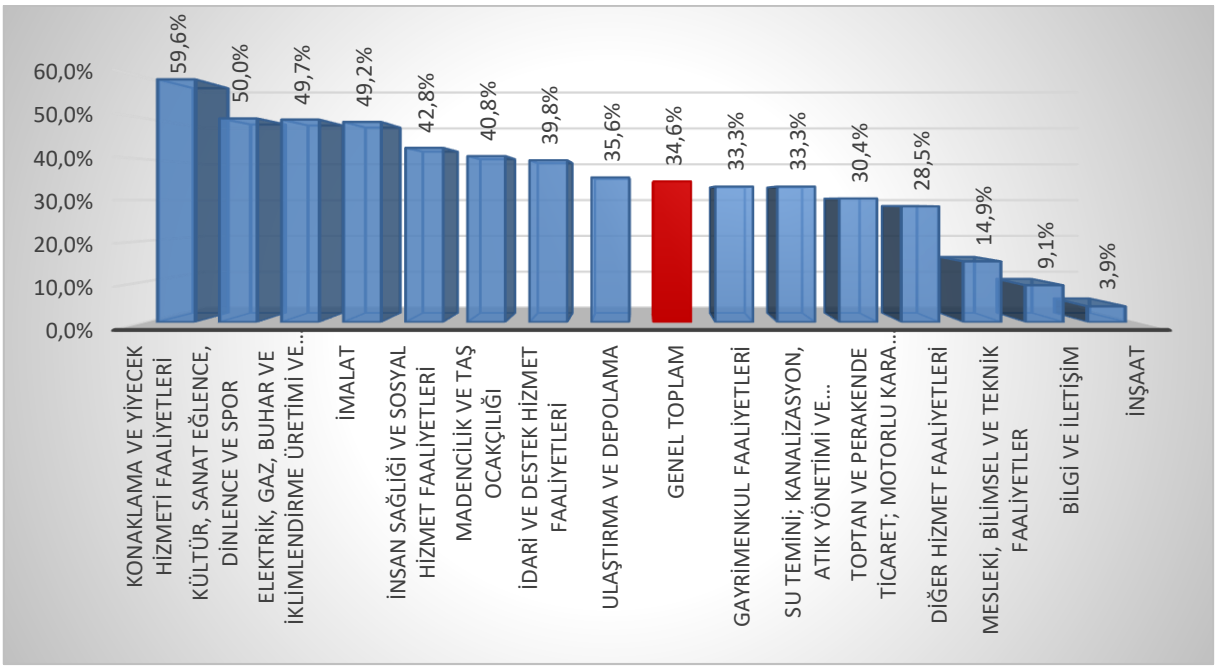

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde işyerlerinin yüzde 34,6'sında vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 25,7'dir. Eskişehir ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri oranlarına baktığımızda, Eskişehir'de ilk sırada Konaklama ve ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 59,6'sında vardiyalı çalışma söz konusudur. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründeki işyerlerinde vardiyalı çalışma oranının yüksek olması esnek çalışma saatlerine uyum sağlayabilecek çalışan sayısının il genelinde fazla ve şehrin dinamik yapısından kaynaklanmaktadır. Vardiyalı çalışmayı en az yapan sektör olan İnşaat sektöründe bu oran yüzde 3,9 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Eskişehir ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının Türkiye geneli oranının üstünde olduğu sektörlerden bazıları ise Konaklama ve ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve ve Spor Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve ve İklimlendirme Üretimi ve ve Dağıtımı, İmalat, İnsan Sağlığı ve ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

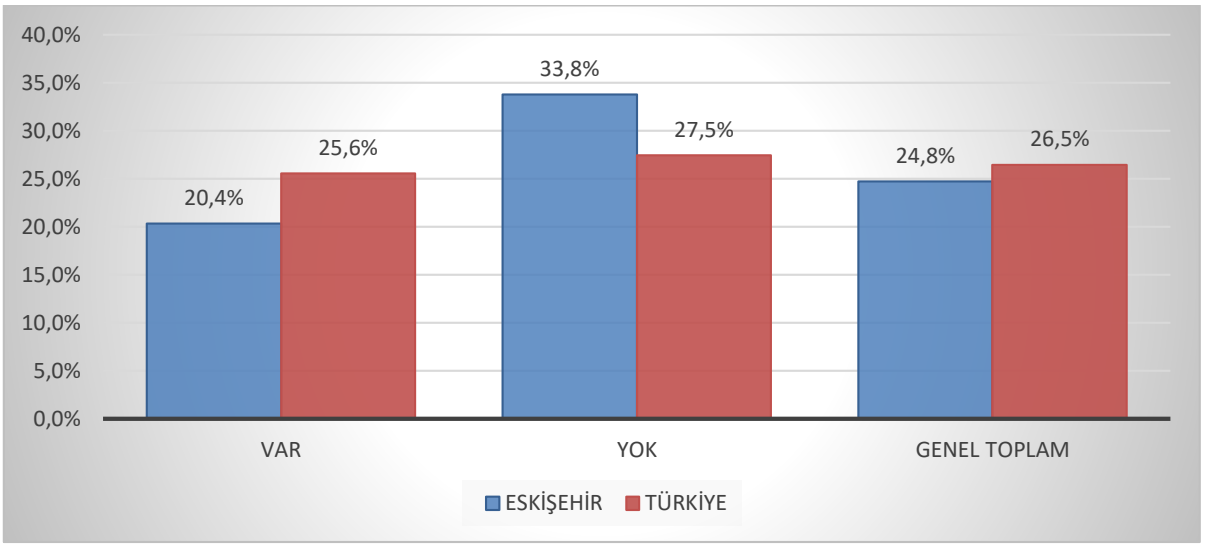

Kaynak: İPA 2017

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'de söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha azdır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 20,4'ü kadın, yüzde 79,6'sı ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 33,8'e yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Eskişehir ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 24,8'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 4 çalışandan 1'i kadın 3'ü erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,9 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Eskişehir ilinde benzer yönde işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

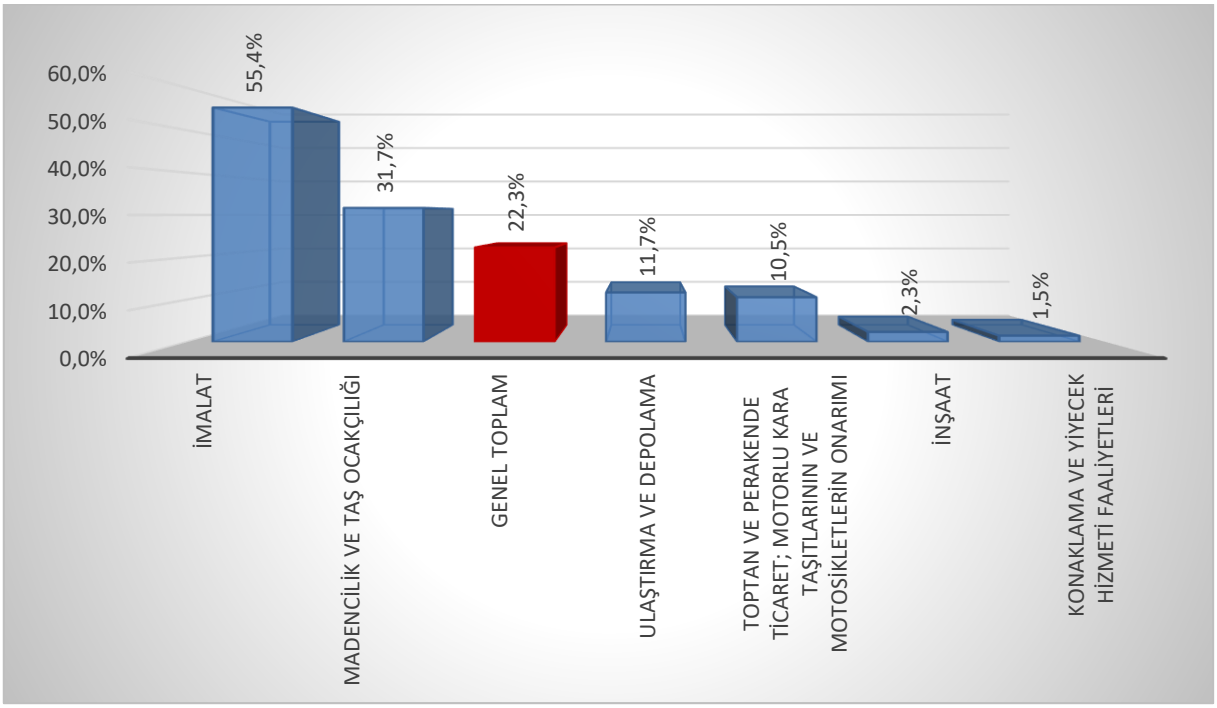

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde 17 sektörden 6 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 55,4'si ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 31,7 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Eskişehir ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,1'i ihracat yapmakta ve Eskişehir ilinde olduğu gibi ilk iki sektör olarak yüzde 55,2 ile İmalat ve yüzde 30,3 ile de Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Eskişehir ilinde Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe ihracat oranı yüzde 1,5 olarak en düşük sektör olmuştur. İmalat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 55,4'ü ihracat yapmaktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

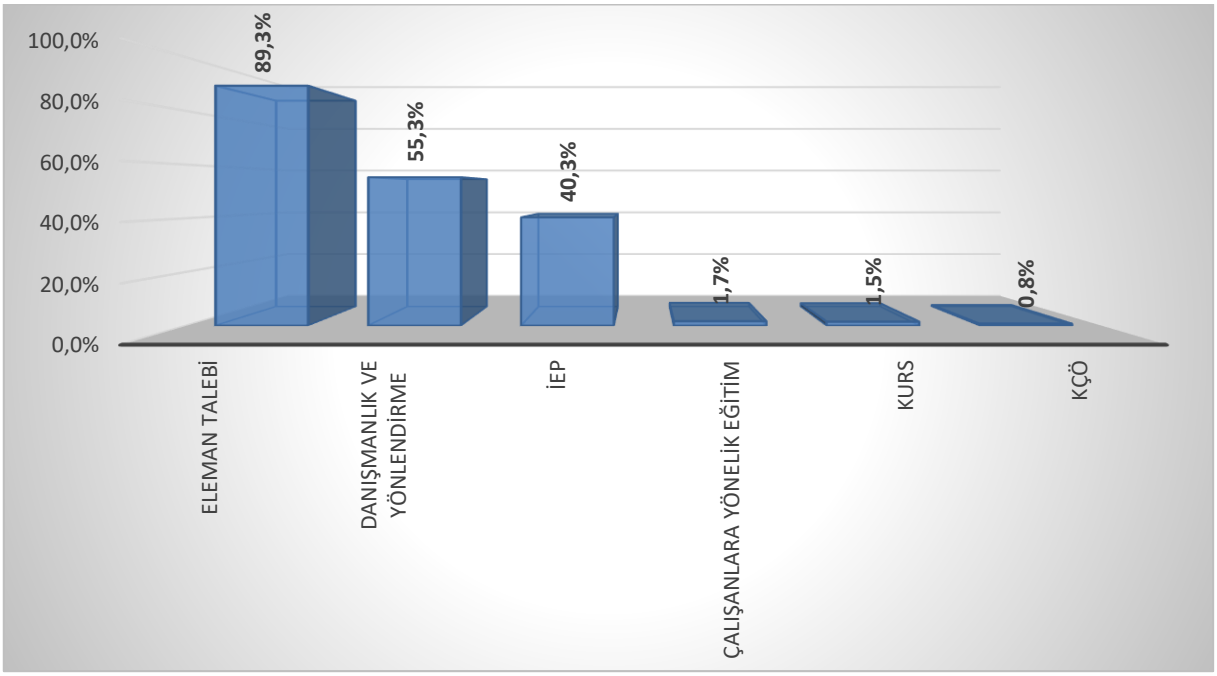

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 74,2'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 55,4 olarak gerçekleşerek, bu oran Eskişehir ili için Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok eleman talebi hizmeti almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 89,3'sı eleman talebi hizmetinden yararlanırken yüzde 55,3'ü danışmanlık ve yönlendirme alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

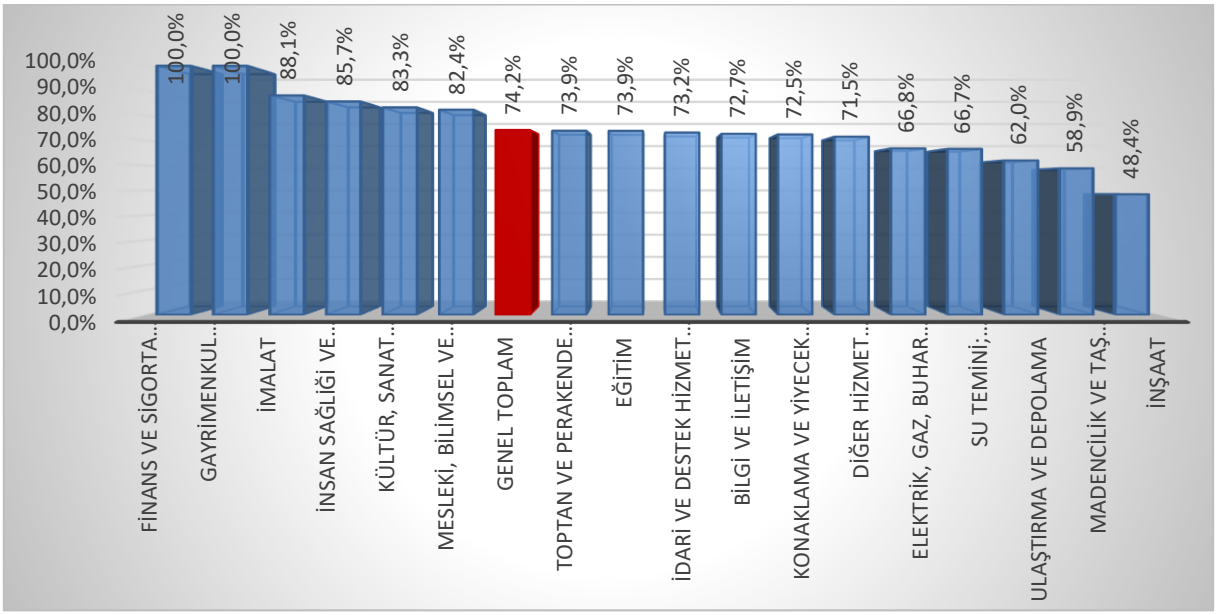

Kaynak: İPA 2017

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Eskişehir ilinde imalat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 88,1'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bir, Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde ise üç firmanın tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalandığından oran yüzde yüz çıkmıştır. İlde en çok işyerine sahip olan imalat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 74,2'nin üstünde ve yüzde 88,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. İlin diğer önde gelen sektörlerinden olan İnsan Sağlığı ve ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve ve Spor sektörlerinde bu oran sırası ile yüzde 85,7 ve yüzde 83,3 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
İmalat	3,1%	59,4%	94,6%	37,9%	0,8%	2,3%
Toptan ve perakende ticaret	0,8%	51,3%	89,9%	44,5%	0,8%	0,8%
İnşaat	-	58,1%	82,3%	29,0%	-	-
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2,0%	49,9%	86,0%	36,1%	-	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-	56,9%	89,3%	56,9%	-	-
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-	68,6%	68,6%	45,2%	-	-
Ulaştırma ve depolama	-	47,4%	94,6%	52,8%	-	9,4%
Eğitim	-	47,1%	76,5%	58,8%	11,8%	5,9%
Madencilik ve taş ocakçılığı	-	53,9%	92,3%	7,7%	-	-
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	-	49,9%	91,8%	58,4%	-	-
Diğer hizmet faaliyetleri	-	20,0%	70,0%	50,0%	-	-
Bilgi ve iletişim	-	62,5%	100,0%	50,0%	-	-
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-	60,0%	60,0%	80,0%	-	-
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	24,8%	24,8%	100,0%	24,8%	-	-
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	50,0%	100,0%	25,0%	-	-
Gayrimenkul faaliyetleri	-	33,3%	100,0%	-	-	-
Finans ve sigorta faaliyetleri	-	100,0%	-	100,0%	-	-
Genel Toplam	**1,7%**	**55,3%**	**89,3%**	**40,3%**	**0,8%**	**1,5%**

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde imalat sektöründe yer alan işyerlerinin % 88,1'inin İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 14'de yer almaktadır. İmalat sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yüzde 94,6'sı eleman talebi, yüzde 59,4'ü danışmanlık ve yönlendirme hizmetinden faydalanmışlardır. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bir, Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde ise üç firmanın tamamı hizmetlerinden faydalandığından oran yüzde yüz çıkmıştır

Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe yer alan bir firma İŞKUR'un hem danışmanlık ve yönlendirme hem de İşbaşı Eğitim Programı hizmetinden yararlanmıştır.

İŞKUR'dan eleman talebinde yüzde yüz olan sektörler ise Bilgi ve İletişim, Elektrik, Gaz, Buhar ve ve İklimlendirme Üretimi ve ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve ve İyileştirme Faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleridir.

Gayrimenkul Faaliyetleri ile Finans ve ve Sigorta Faaliyetleri sektörleri İŞKUR hizmetlerinden sadece iki alanda faydalanmaktadır.

Şekil 13'de ise işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumlarına göre işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları Eskişehir ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İşyerleri Özellikleri Göre İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranı

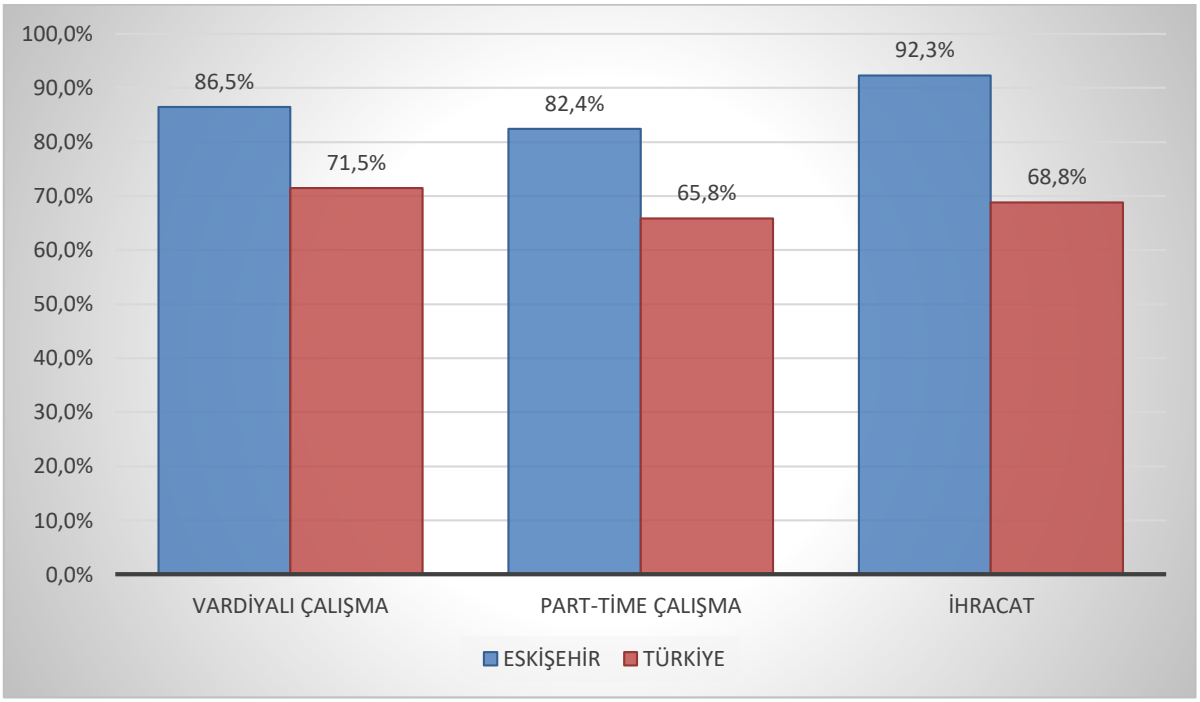

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin yüzde 71,5'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. Eskişehir ilinde ise bu oran yüzde 86,5 ile Türkiye ortalamasının üstünde gerçekleşmiştir. Eskişehir ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 34,6'sı vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Eskişehir ilinde işyerlerinin yüzde 22,3'ü ihracat yaparken, bu işyerlerinin 92,3'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Söz konusu oran Türkiye genelinin üstündedir.

Eskişehir ilinde part-time çalışma yapılan işyerlerinin % 82,4'ü İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktayken, Türkiye genelinde bu oran % 65,8 düzeyindedir.

Mevcut İstihdam

Eskişehir ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Eskişehir ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 68 bin 659 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 51 bin 663 çalışan erkeklerden, 16 bin 995 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	9.652	34.447	44.099
Toptan ve perakende ticaret	2.073	4.864	6.937
İnşaat	498	2.812	3.310
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.007	1.723	2.730
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	996	1.504	2.500
Ulaştırma ve depolama	309	1.794	2.103
Eğitim	922	498	1.420
Madencilik ve taş ocakçılığı	254	1.085	1.339
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	221	752	973
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	572	282	853
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	128	577	705
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	71	503	574
Bilgi ve iletişim	87	332	419
Diğer hizmet faaliyetleri	101	293	393
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	72	157	229
Gayrimenkul faaliyetleri	15	38	53
Finans ve sigorta faaliyetleri	17	5	22
Genel Toplam	**16.995**	**51.663**	**68.659**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre dağılımda ise; Eskişehir ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Eskişehir ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Eskişehir ilinde çalışan, erkeklerin yüzde 66,7'si ile kadınların ise yüzde 56,8'i imalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 64,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

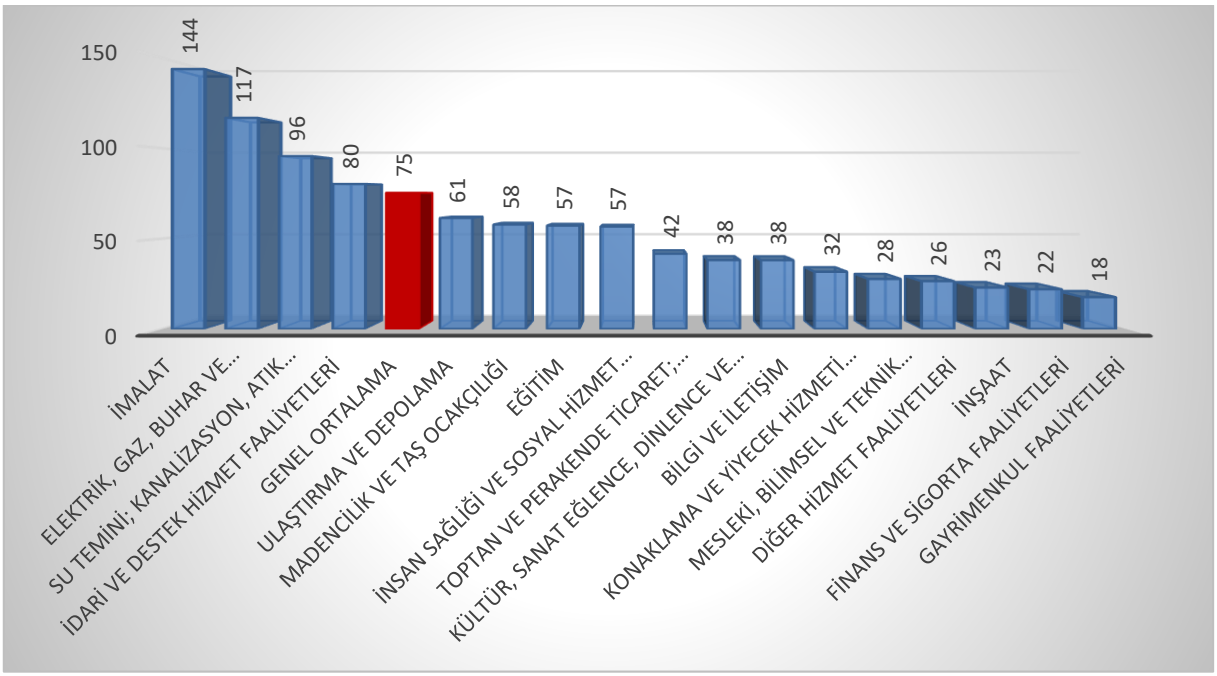

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki şekil 14'da Eskişehir ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 75 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla imalat sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 144, ikinci sırada bulunan Elektrik, Gaz, Buhar ve ve İklimlendirme Üretimi ve ve Dağıtımı sektöründe 117 kişi ve üçüncü sırada bulunan Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe 96 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör de il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 16'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	3.464	17.602	21.066
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	3.173	11.729	14.902
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	3.125	5.569	8.695
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	2.266	3.591	5.857
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	830	4.937	5.767
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	1.801	3.734	5.535
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	1.904	2.958	4.862
YÖNETİCİLER	250	1.006	1.256
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	183	537	719
Genel Toplam	**16.996**	**51.663**	**68.659**

Kaynak: İPA 2017

Toplam çalışanların içerisinde Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 30,7'si, erkek çalışanların yüzde 34,1'i ve kadın çalışanların yüzde 20,4'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve ve Montajcılar grubu yer almakta ve yüzde 21,7 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Eskişehir ilinde çalışan kadınların yüzde 11,2'si Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, yüzde 13,3'ü Profesyonel Meslek Mensupları grubunda yer almaktadır. Çalışan Erkeklerin ise yüzde 7'si Profesyonel Meslek Mensupları ve yüzde 5,7'si Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda yer almaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Eskişehir ilinin sosyo-ekonomik yapısında ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir. Bununla birlikte Tarım Sektörünün araştırma kapsamı dışında tutulduğu unutulmamalıdır.

Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri yaşı (Yıl)	Kadın	Erkek	Toplam
0-4	1.299	2.558	3.858
5-9	2.982	6.339	9.320
10-14	2.150	5.257	7.407
15-19	1.409	4.567	5.977
20-24	3.678	11.151	14.829
25+	5.477	21.792	27.269
Genel Toplam	**16.995**	**51.663**	**68.659**

Kaynak: İPA 2017

Tablo 17'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. 25+ yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 20,1'i kadınlardan yüzde 79,1'i erkeklerden oluşmaktadır.

İstihdamda bulunanların büyük bir çoğunluğu kurumsallaşmış büyük işyerlerinde çalışmaktadır. Toplam istihdama bakıldığında işletme yaşı 25+ olan işyerlerinde çalışanların oranı yüzde 39,7'dir.

Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	METAL İŞLERİ SERİ ÜRETİM TEZGÂH İŞÇİSİ
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ
METAL İŞLERİ SERİ ÜRETİM TEZGÂH İŞÇİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	BÜRO MEMURU (GENEL)	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	SATIŞ DANIŞMANI	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
BÜRO MEMURU (GENEL)	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	GAZ ALTI KAYNAKÇISI
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	MUHASEBECİ	ÇİKOLATA VE KAKAOLU KREMA HAMURU ÜRETİM OPERATÖRÜ
SATIŞ DANIŞMANI	KABLO GRUPLAMA İŞÇİSİ	BÜRO MEMURU (GENEL)

Kaynak: İPA 2017

Tablo 18'de ise Eskişehir ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısına bakıldığında en fazla çalışanı olan ilk üç meslek Diğer İmalat ve İlgili İşçiler

(Makine İle), Bisküvi İmalat İşçisi, Beden İşçisi (Genel)dir, kadın çalışanlar açısından ilk üç meslek ise Konfeksiyon İşçisi, Temizlik Görevlisi, Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) dir. Erkelerde ise Metal İşleri Seri Üretim Tezgâh İşçisi, Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Bisküvi İmalat İşçisi şeklindedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

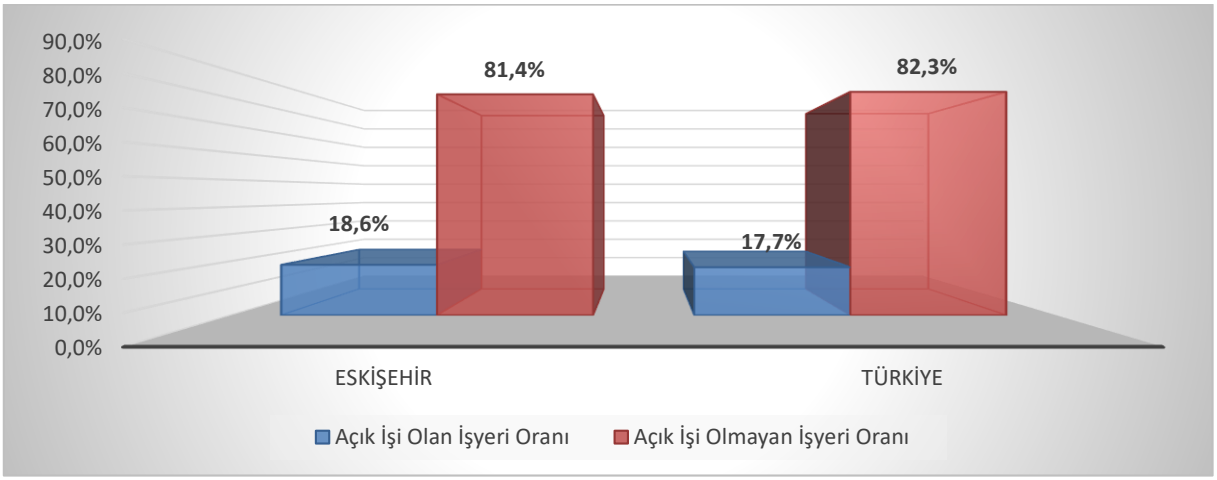

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 18,6'sında açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir.

Eskişehir ilinde 170 işyerinden 693 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Açık İş Sayısı
İmalat	424
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	93
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	55
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	23
Bilgi ve iletişim	20
Madencilik ve taş ocakçılığı	17
Ulaştırma ve depolama	15
İnşaat	15
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	6
Eğitim	5
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3
Gayrimenkul faaliyetleri	2
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
Diğer hizmet faaliyetleri	-
Finans ve sigorta faaliyetleri	-
Genel Toplam	**693**

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 693 kişilik açık işin yüzde 61,2'sine tekabül eden 424 kişilik açık iş İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleridir.

Tablo 20'de ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Bilgi ve iletişim	4,6%	36,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	3,6%	33,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2,2%	18,9%
Toptan ve perakende ticaret	1,3%	19,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1,3%	16,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	1,2%	13,6%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1,0%	16,7%
İmalat	1,0%	27,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,9%	28,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,8%	6,7%
Ulaştırma ve depolama	0,7%	11,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,6%	11,7%
İnşaat	0,4%	7,0%
Eğitim	0,4%	4,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,1%	17,1%
Genel Toplam	**1,0%**	**18,6%**

Kaynak: İPA 2017

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 20'den de görüleceği üzere Eskişehir ilinde açık iş oranı yüzde 1 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Eskişehir ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99 kişilik dolu kadronun yanında 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,6 ile Bilgi ve İletişim sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında da Bilgi ve İletişim sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 36,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bilgi ve İletişim sektörünü yüzde 33,3 ile Gayrimenkul Faaliyetleri ve yüzde 28,6 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

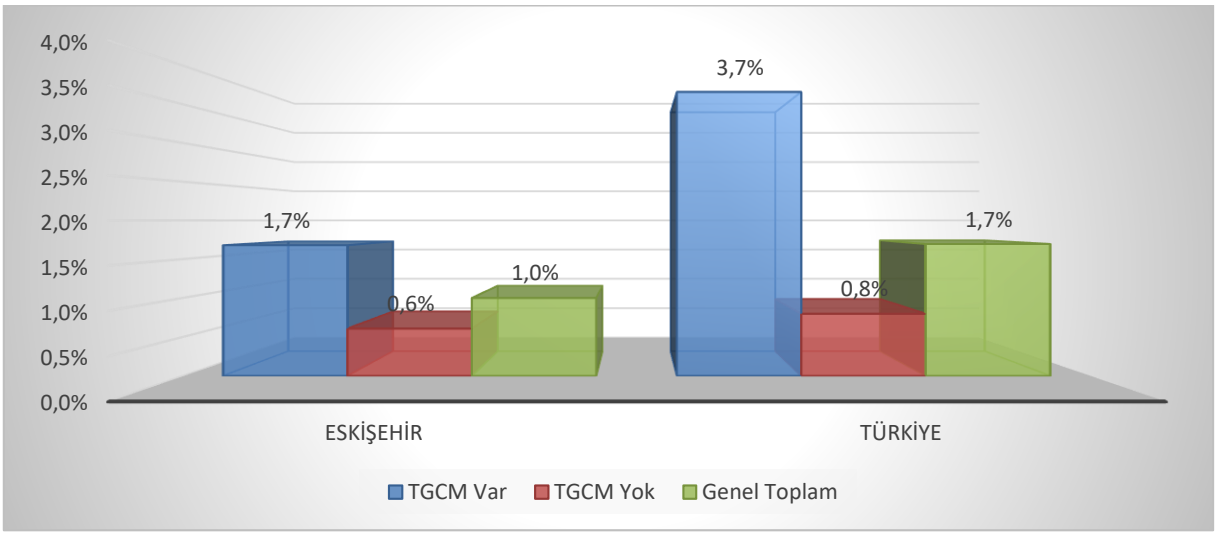

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,7; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,6 olarak gerçekleşmiştir. Eskişehir ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altındadır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part-Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

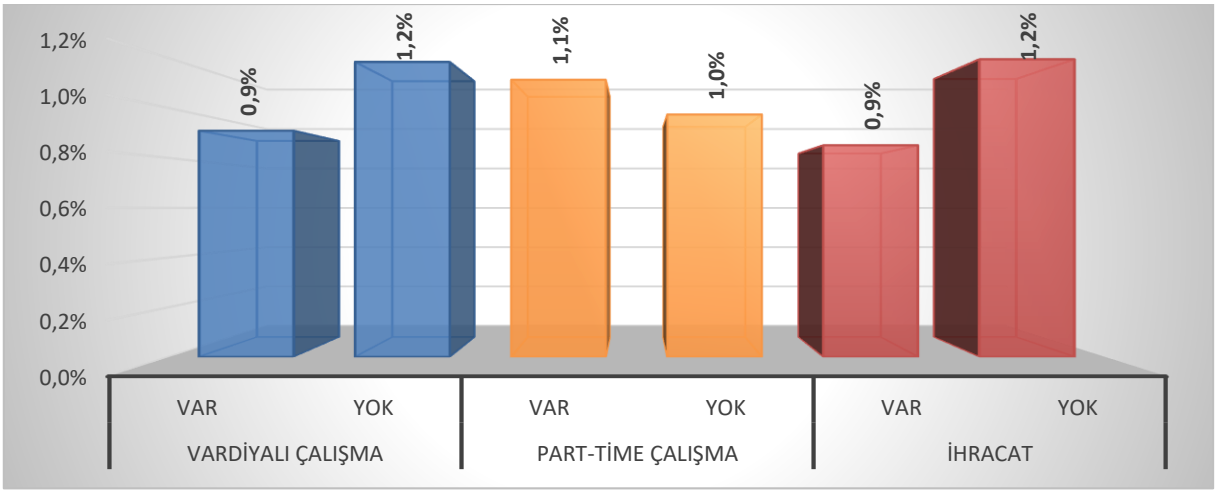

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 0,9, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,2 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 1,1; yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 0,9; yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,2 olarak tespit edilmiştir.

Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde olduğu gibi ihracat yapılan işyerlerinde de açık işi bulunmayan işyeri sayısı daha fazladır.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

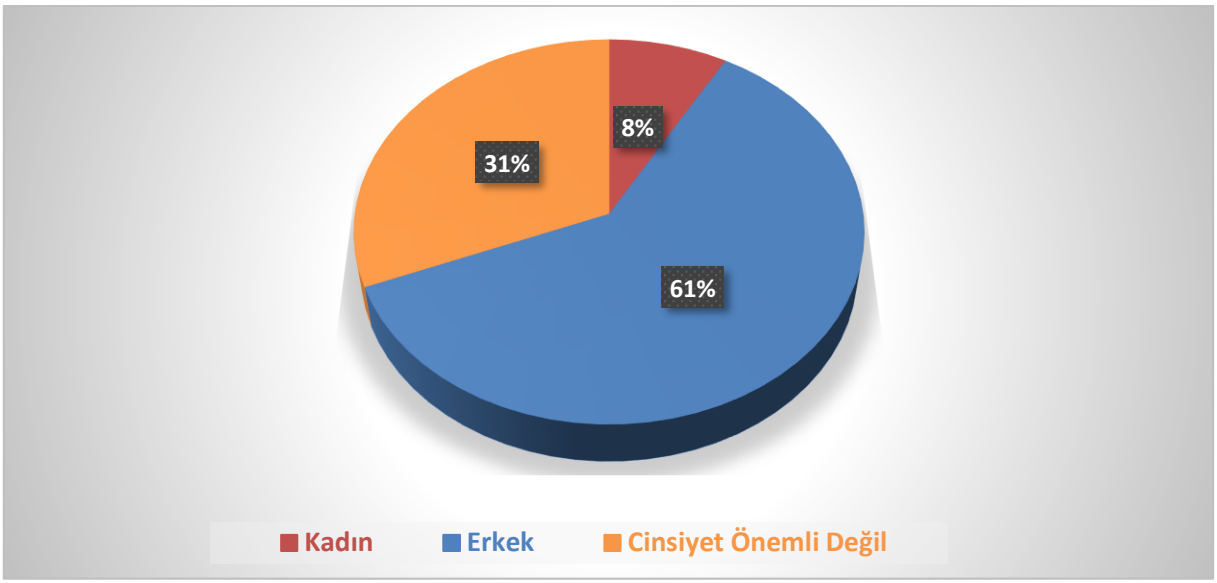

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki şekil 18'de ise Eskişehir ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 61'inde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 8 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 31 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

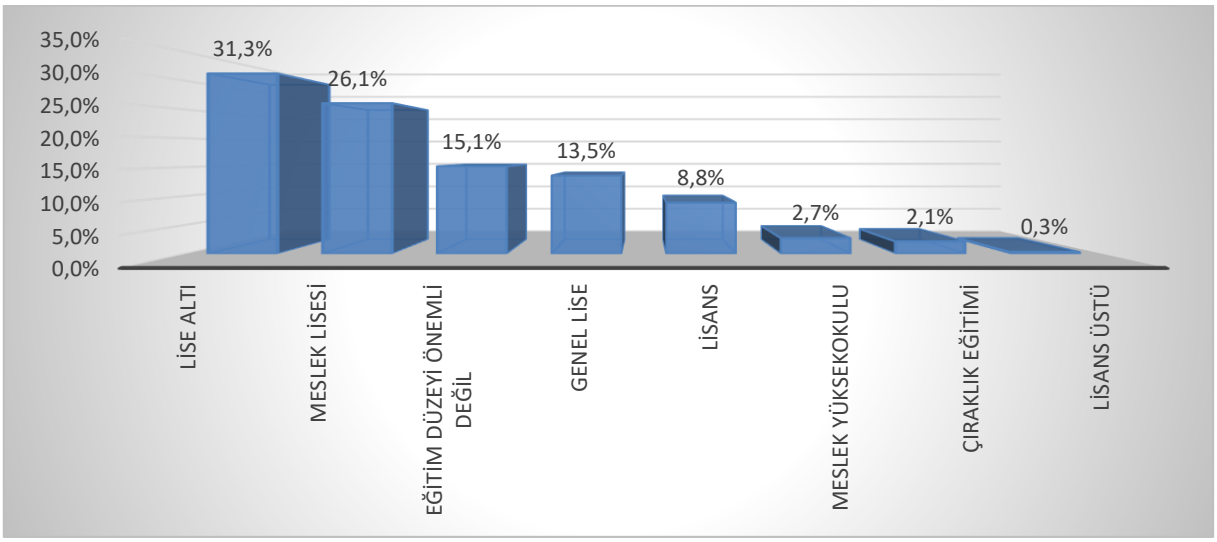

Kaynak: İPA 2017

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Eskişehir ilindeki açık işlerin yüzde 31,3'ünde işverenler lise altı eğitim düzeyi talep etmişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 26,1 oranında meslek lisesi seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,3 ile lisansüstüdür.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

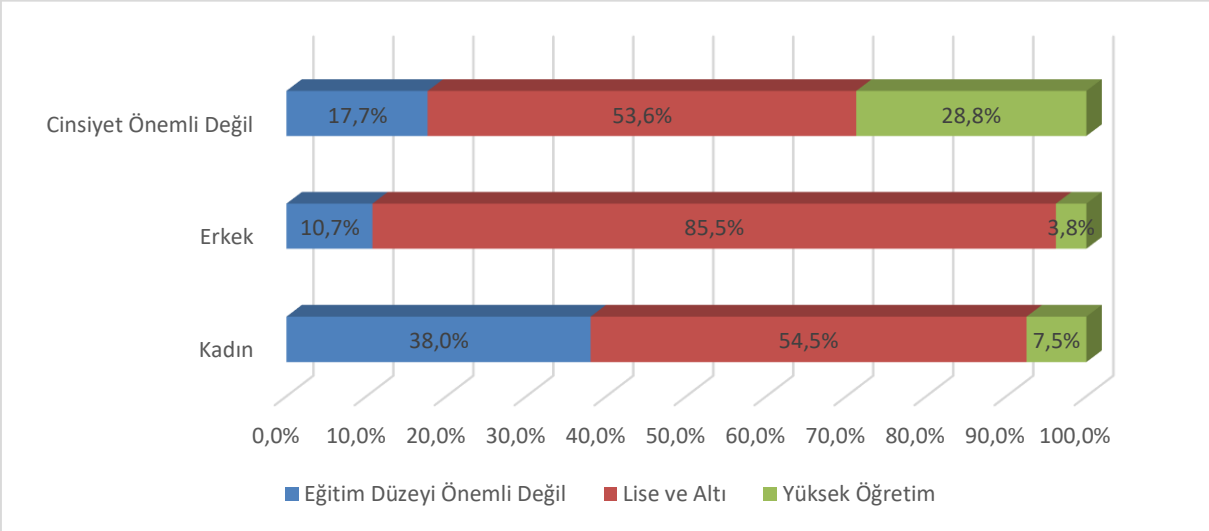

Kaynak: İPA 2017

Şekil 20'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; erkeklerde kadınlara nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiştir. Ayrıca erkeklerde talep edilen açık işlerde herhangi bir eğitim seviyesinin istenmemesi kadınlara göre daha azdır. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 21'de Eskişehir ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Eğitim Seviyesi Önemli Değil	Lise ve Altı	Yüksek Öğretim
İmalat	8,1%	83,1%	8,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	23,3%	70,0%	6,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	81,3%	18,8%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	25,0%	75,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	87,5%	12,5%
Ulaştırma ve depolama	6,6%	80,0%	13,4%
İnşaat	7,7%	53,8%	38,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	28,6%	71,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	66,7%	33,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	0,0%	100,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	66,7%	0,0%	33,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**15,1%**	**73,0%**	**11,9%**

Kaynak: İPA 2017

Sektörel bazda işyerlerinden alınan açık işlere bakıldığında eğitim düzeyi olarak Eğitim sektöründe talep edilen açık işlerin tamamı sadece yükseköğretim seviyesindedir.

İmalat sektöründe açık işlerin yüzde 83,1'i için lise ve altı eğitim düzeyi talebinde bulunulmuştur. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen sektör ise yüzde 81,3 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Bu husus aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. Bu duruma işe başvuru yapacak kişiler açısından bakıldığında ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı söylenebilir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Eğitim, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve ve İyileştirme Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve ve İklimlendirme Üretimi ve ve Dağıtımı İnsan Sağlığı sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

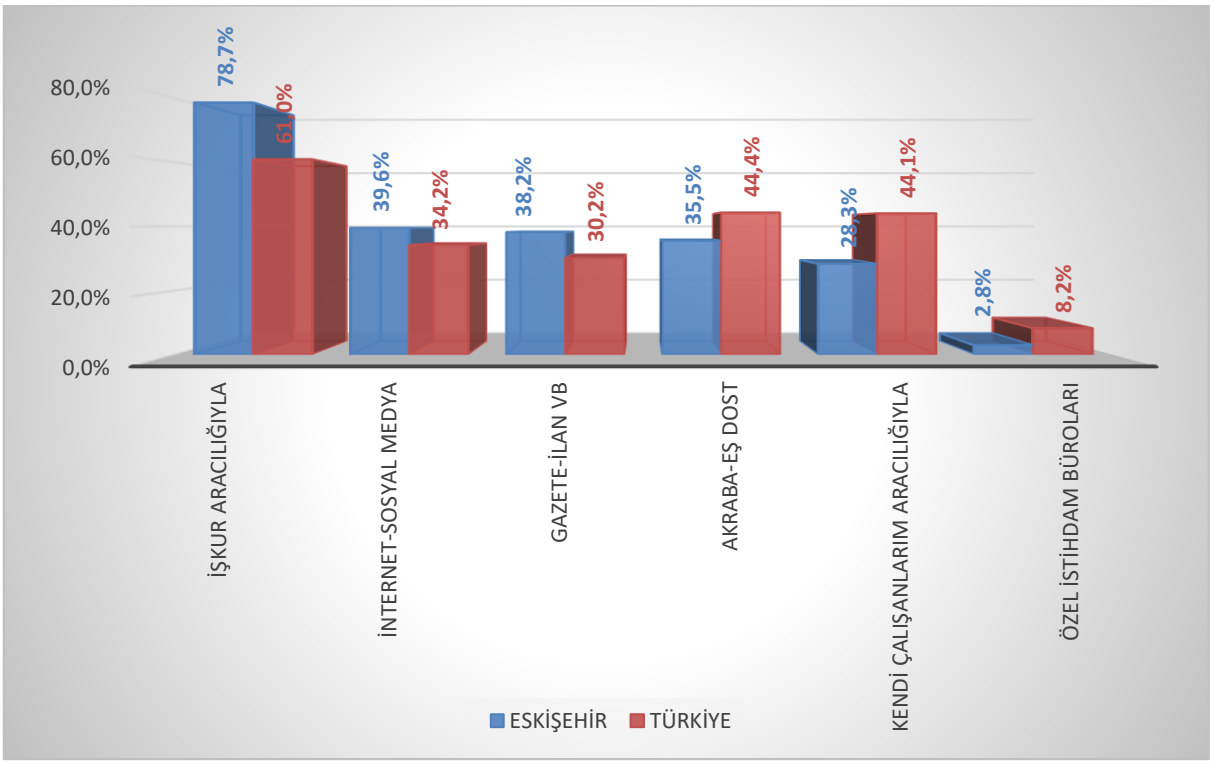

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Eskişehir ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Eskişehir ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 78,7'si İŞKUR aracılığıyla ile aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61 olarak gerçekleşmiştir. Eskişehir ilinde işverenler daha sonra İnternet-Sosyal Medya arama kanalını kullanmıştır. Açık işlerin yüzde 38,2'si Gazete-İlan vb. aracılığı ile aranmaktadır. Özel İstihdam Büroları Eskişehir ilinde arama kanalı açısından yüzde 2,8 ile en düşük orana sahiptir.

Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi	İŞKUR aracılığıyla	İnternet-Sosyal Medya	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Eğitim Düzeyi Önemli Değil	72,1%	48,5%	57,0%	49,3%	50,9%	1,0%
Çıraklık Eğitimi	85,8%	36,0%	49,8%	14,2%	42,5%	0,0%
Lise altı	92,2%	21,8%	37,6%	43,7%	20,4%	0,0%
Genel lise	83,0%	48,7%	40,0%	42,0%	23,5%	2,2%
Meslek lisesi	79,3%	37,1%	34,4%	27,0%	28,6%	4,6%
Meslek yüksekokulu	72,6%	60,9%	45,2%	11,3%	34,2%	0,0%
Lisans	35,5%	74,5%	13,4%	11,7%	19,9%	13,3%
Lisansüstü	49,8%	50,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**78,7%**	**39,6%**	**38,2%**	**35,5%**	**28,3%**	**2,8%**

Kaynak: İPA 2017

Lise altı eğitimin talep edildiği açık işlerde arama kanalı olarak en fazla İŞKUR kullanılmıştır. Aynı zamanda tüm açık işlerde arama kanallarına bakıldığında yüzde 78,7 oranla İŞKUR ilk sırada yer almaktadır. Lisansüstü eğitim düzeyinde talep edilen açık işlerde arama kanalı olarak sadece İŞKUR ve internet-sosyal medya kullanılmıştır. İşverenler açık işlerde arama kanalı olarak en az özel istihdam bürolarını kullanmaktadır.

Lisans eğitim düzeyinde arama kanalı olarak en fazla internet-sosyal medya kullanılmıştır.

Şekil 22'de ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

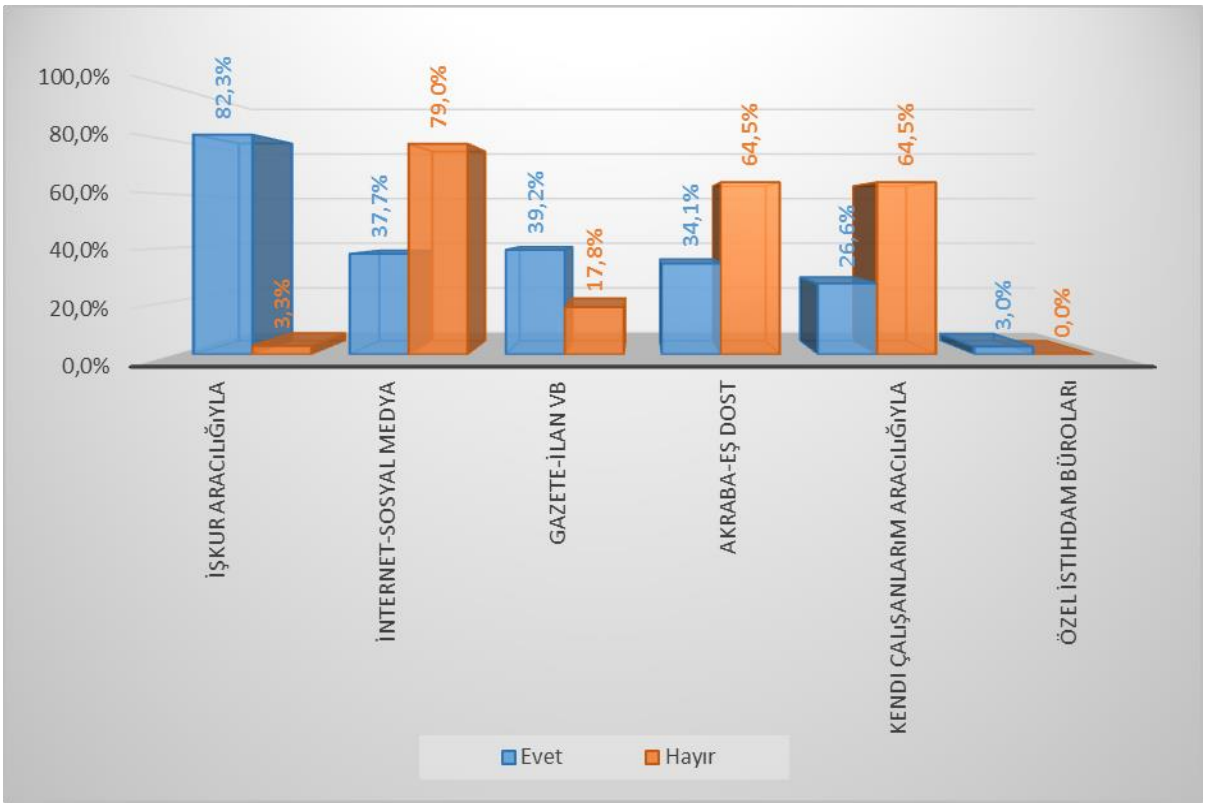

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerde İŞKUR'u kullananların %82,3'ü İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanmaktadır. İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanmayan işverenler açısından bakıldığında İnternet-Sosyal Medya %79 ile ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanmayan işyerleri için Akraba-Eş Dost ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla arama kanallarının kullanımı %64,5 ile aynıdır.

Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	1	2	1	2	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	2	1	3	1	2
Takım Çalışması	5	5	3	3	5	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	3	3	4	4	8	5	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	4	4	6	5	2	4	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	7	5	6	6	6	6
Bilgisayar kullanımı	7	6	7	7	7	7	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	8	8	8	4	8	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	9	9	9	-	9	9
Yabancı Dil	10	10	-	10	-	10	10

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alan oluşturmaktadır.

Eskişehir ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve daha sonra Takım Çalışması, İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) Bilgisayar Kullanımı, Satış ve Pazarlama Becerisi ve Yabancı Dil becerisi gelmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe Beceri Düzeyi internet-sosyal medya ile özel istihdam büroları aracılığını kullanan işverenlerin en çok talep ettiği beceri düzeyidir.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

ESKİŞEHİR	Açık İş Sayısı
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	200
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	195
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	115
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	64
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	47
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	35
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	34
YÖNETİCİLER	2
GENEL TOPLAM	**693**

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve ve Montajcılar meslek grubunda açık iş mevcuttur. Bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 28,9'dur. İkinci sırada ise yüzde 28,2 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık iş sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 25'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Eskişehir ili için tespit edilen yüzde 1'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 2 ile Hizmet ve Satış Elemanları ve Tesis ve Makine Operatörleri ve ve Montajcıları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Profesyonel Meslek Mensupları ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar gelmektedir.

Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

ESKİŞEHİR	Açık İş Oranı
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	2,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	1,3%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1,1%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	0,9%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	0,7%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	0,6%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	0,5%
YÖNETİCİLER	0,2%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0,0%
GENEL TOPLAM	**1,0%**

Kaynak: İPA 2017

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	34,4%	8,0%	28,5%	16,5%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	9,1%	34,6%	23,0%	28,9%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	36,4%	2,3%	7,7%	6,8%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	3,6%	42,7%	6,3%	28,2%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	3,7%	3,5%	22,0%	9,3%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	5,6%	3,5%	7,7%	5,0%
YÖNETİCİLER	-	-	0,9%	0,3%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	7,3%	5,4%	3,8%	5,1%
GENEL TOPLAM	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2017

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 36,4 oranında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler; yüzde 34,4 oranında Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yüzde 42,7, ikinci sırada yüzde 34,6 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve ve Montajcılar olduğu görülmektedir. Cinsiyet önemli değil tercihi tüm meslek gruplarında mevcuttur. Ayrıca yöneticiler meslek grubunda talep edilen açık işlerin tamamında cinsiyetin önemli olmadığı görülmektedir.

Tablo 27'de ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Tesis ve Makine Operatörleri ve ve Montajcılar için açık işlerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi yer almaktadır. Yine meslek gruplarına göre açık işlerde ikinci sırada yer alan Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar için sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi talep edilmiştir.

Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceri	BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	YÖNETİCİLER	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	2	4	1	1	1	2	3	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	9	2	3	1	-	2
Takım Çalışması	2	5	2	4	3	4	4	-	3
İletişim ve İfade Yeteneği	6	3	3	5	5	3	5	2	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	7	5	6	4	5	3	2	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	6	6	2	6	7	6	-	6
Bilgisayar kullanımı	4	8	7	3	7	6	7	1	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	7	4	-	-	-	2	-	1	8
Proje Tabanlı Çalışma	8	9	-	7	8	8	8	-	9
Yabancı Dil	-	-	7	8	-	-	-	-	10

Kaynak: İPA 2017

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	43,7%	35,5%	60,2%	75,5%	5,3%	37,2%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	36,1%	46,6%	23,2%	94,2%	0,5%	28,1%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	42,4%	42,2%	49,0%	80,9%	-	27,2%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	36,1%	40,6%	31,4%	78,1%	4,2%	24,8%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	15,9%	16,0%	75,6%	37,1%	4,8%	9,5%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	27,5%	30,3%	45,6%	78,3%	-	51,5%
YÖNETİCİLER	-	49,0%	100,0%	-	51,0%	49,0%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	38,3%	29,0%	23,5%	82,4%	-	31,9%
GENEL TOPLAM	**35,5%**	**38,2%**	**39,6%**	**78,7%**	**2,8%**	**28,3%**

Kaynak: İPA 2017

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve ve Montajcılar olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 94,2'si İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Yönetici meslek grubuna ait açık işlerin tamamı internet-Sosyal Medyada yer almaktayken diğer arama kanalları da kısmen kullanılmaktadır.

Arama kanalları açısından ikinci sırada yer alan internet-sosyal medyadaki açık işlerin meslek grupları sıralandığında ilk üç şu şekildedir; yüzde 100 ile Yöneticiler, yüzde 75,6 ile Profesyonel Meslek Mensupları ve yüzde 60,2 ile Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir.

Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslek	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	-	1	6	3	7	-	5	4	2
NC/CNC TEZGAH OPERATÖRÜ	2	4	6	-	5	-	3	-	1
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	-	3	2	7	6	-	5	4	1
GARSON (SERVİS ELEMANI)	7	3	5	3	8	6	4	2	1
MERMER İŞÇİSİ	-	1	-	2	-	-	-	4	3
SERVİS KOMİSİ	-	1	4	2	7	5	6	8	3
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	-	2	-	-	-	-	-	3	1
PLASTİK İŞLEMECİ	3	1	-	-	-	-	-	-	2
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	-	2	-	4	-	-	3	5	1
CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	3	2	5	7	-	-	4	6	1

Kaynak: İPA 2017

Tablo 29'da Eskişehir ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) mesleğinde talep edilen becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. NC/CNC Tezgah Operatörü mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Gaz Altı Kaynakçısı mesleği için ise ilk sırada yine Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmiştir.

Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İşi Olan Meslekler

TOPLAM	KADIN	ERKEK
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	PAKETLEME İŞÇİSİ (CAM)	NC/CNC TEZGAH OPERATÖRÜ
NC/CNC TEZGAH OPERATÖRÜ	SERVİS KOMİSİ	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)
MERMER İŞÇİSİ	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	MERMER İŞÇİSİ
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	GAZ ALTI KAYNAKÇISI
GARSON (SERVİS ELEMANI)	SATIŞ DANIŞMANI	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI
SERVİS KOMİSİ	KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	BULAŞIKÇI (STEVARD)	İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ
CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	YARDIMCI KLİNİK ELEMANI (DİŞ)	GÜVENLİK GÖREVLİSİ
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	DİĞER BOYACILAR (İNŞAAT VE BAKIM HARİÇ)	PLASTİK MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ
PLASTİK İŞLEMECİ	SEKRETER	METAL PRES MAKİNESİ OPERATÖRÜ

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), NC/CNC Tezgah Operatörü, Mermer İşçisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Garson (Servis Elemanı), Servis Komisi Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, CNC Torna Tezgahı Operatörü, Şoför-Yük Taşıma, Plastik İşlemecidir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları ilk on meslek içerisinde; Servis Komisi ile Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) meslekleri genel toplamda yer alan ilk on açık işle benzerlik göstermektedir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan mesleklerin 6'sı toplam açık işlerle uyuşmaktadır.

Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	2	2	2
Takım Çalışması	3	4	3	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	3	5	4
İletişim ve İfade Yeteneği	4	5	4	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	6	6	6
Bilgisayar kullanımı	8	7	7	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	5	9	8	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	8	9	9
Yabancı Dil		10	10	10

Kaynak: İPA 2017

Kadın çalışan talep edilen açık işlere ait becerilerde öncelik sıralaması, genel toplama göre ilk iki sırada farklılık göstermektedir. Kadın tercih edilen açık işlerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi iken, erkeklerde ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci öncelik de Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi olarak görülmektedir. Yabancı dil becerisi hem erkek, hem de cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde en son sırada yer almaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Eskişehir ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

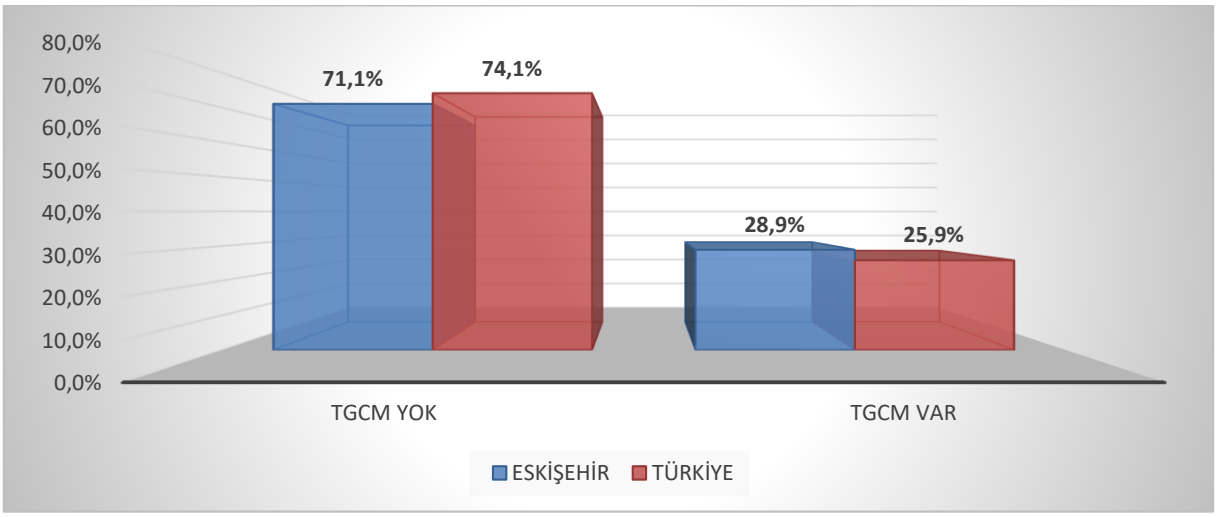

Kaynak: İPA 2017

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20+ istihdamlı 99 bin 806 işyerine ait veri derlenmiştir. Bu işyerlerinden 25 bin 825'inde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Eskişehir ilinde ise 20+ istihdamlı 911 işyeri için veri derlenmiş ve bu işyerlerinin 264'ünde temininde güçlük çekilen meslek olduğu görülmüştür. Yüzde 28,9 ile Eskişehir ilinin, ülke genelinden daha fazla oranda eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 24: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

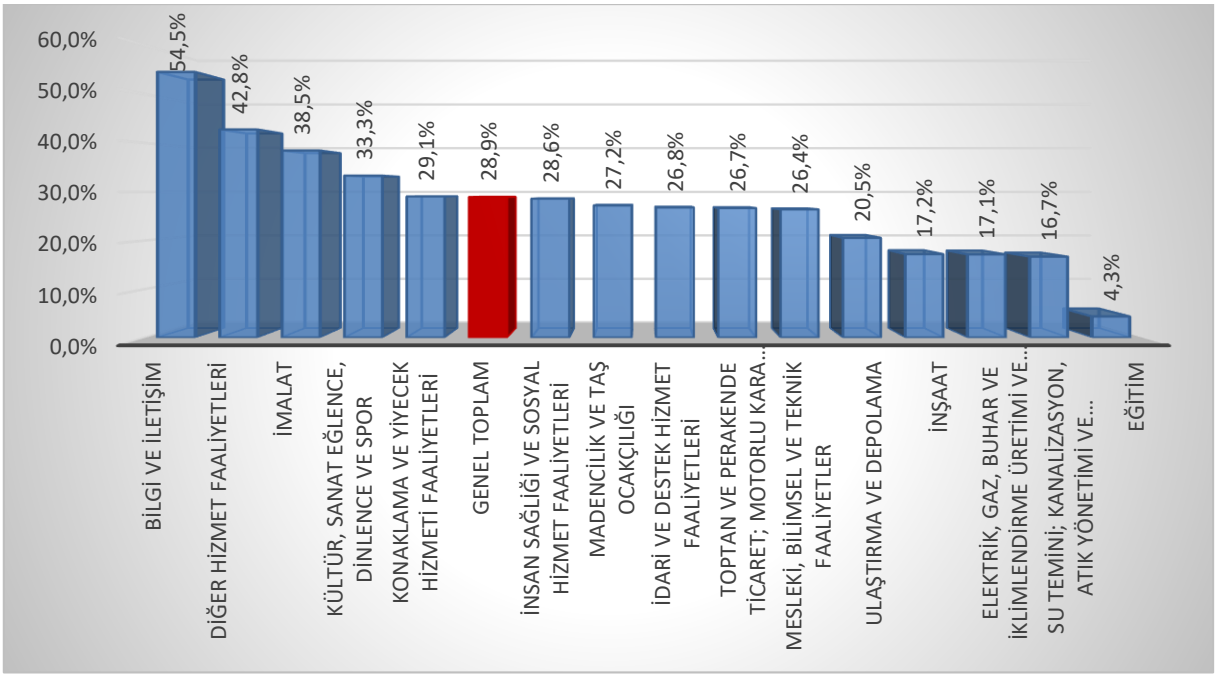

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Eğitim sektöründe eleman temininde güçlük çekme oranı diğer sektörlere göre çok düşüktür. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Bilgi ve İletişim, Diğer Hizmet Faaliyetleri ile İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bilgi ve İletişim sektöründe mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün eleman temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	603
Toptan ve perakende ticaret	143
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	106
İnşaat	87
Ulaştırma ve depolama	66
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	30
Madencilik ve taş ocakçılığı	22
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	21
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	14
Bilgi ve iletişim	14
Diğer hizmet faaliyetleri	12
Eğitim	2
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Gayrimenkul faaliyetleri	-
Finans ve sigorta faaliyetleri	-
Genel Toplam	**1.123**

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde 1.123 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. İmalat sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Eskişehir ilinde toplam temininde güçlük çekilen eleman sayısının yüzde 54'ünü oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Eskişehir ilinde toplam çalışanların yüzde 64'ü bu sektörde çalışmaktadırlar.

Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

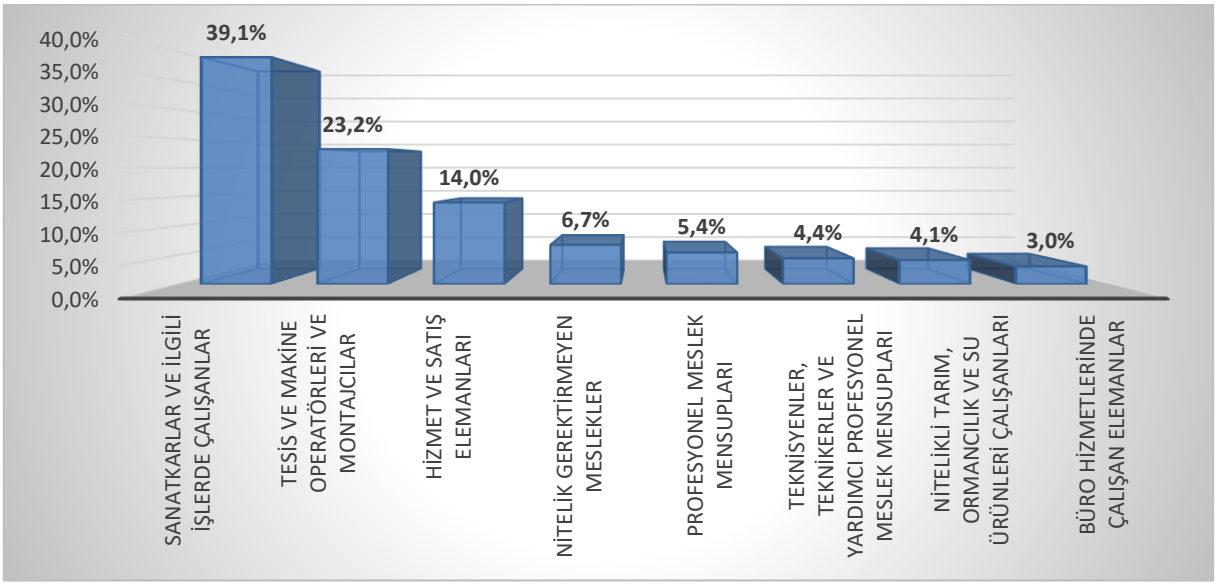

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 438 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 39,1'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek birinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Eskişehir ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Eskişehir ilinde eleman temininde en az güçlük çekilen meslek grubudur.

Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGCM	Eleman Sayısı	Oranı
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	52	4,6%
CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	45	4,0%
TRAMVAY/METRO SÜRÜCÜ (VATMAN)	40	3,6%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	31	2,8%
BULAŞIKÇI (STEVARD)	28	2,5%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	24	2,2%
MERMER İŞÇİSİ	24	2,1%
SATIŞ DANIŞMANI	22	1,9%
SERİ ÜRETİMTEZGAH OPERATÖRÜ	21	1,9%
AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	21	1,8%

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 52 kişi ile Gaz Altı Kaynakçısı mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 45 kişi ile CNC Torna Tezgahı Operatörü, 40 kişi ile Tramvay/Metro Sürücü (Vatman) meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Gaz Altı Kaynakçısı, Garson (Servis Elemanı), Mermer İşçisi olmak üzere toplam üç mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Eskişehir ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Gaz Altı Kaynakçısı, CNC Torna Tezgahı Operatörü, Garson (Servis Elemanı), Mermer İşçisi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgidir.

Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

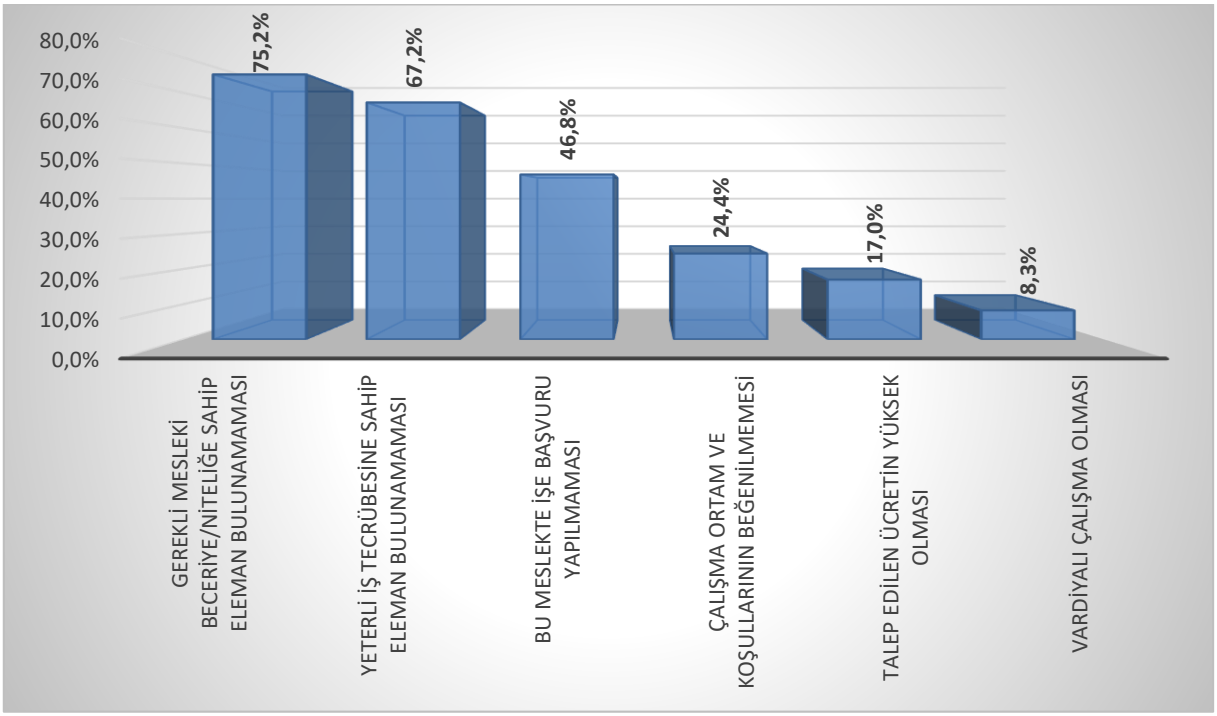

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman

Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

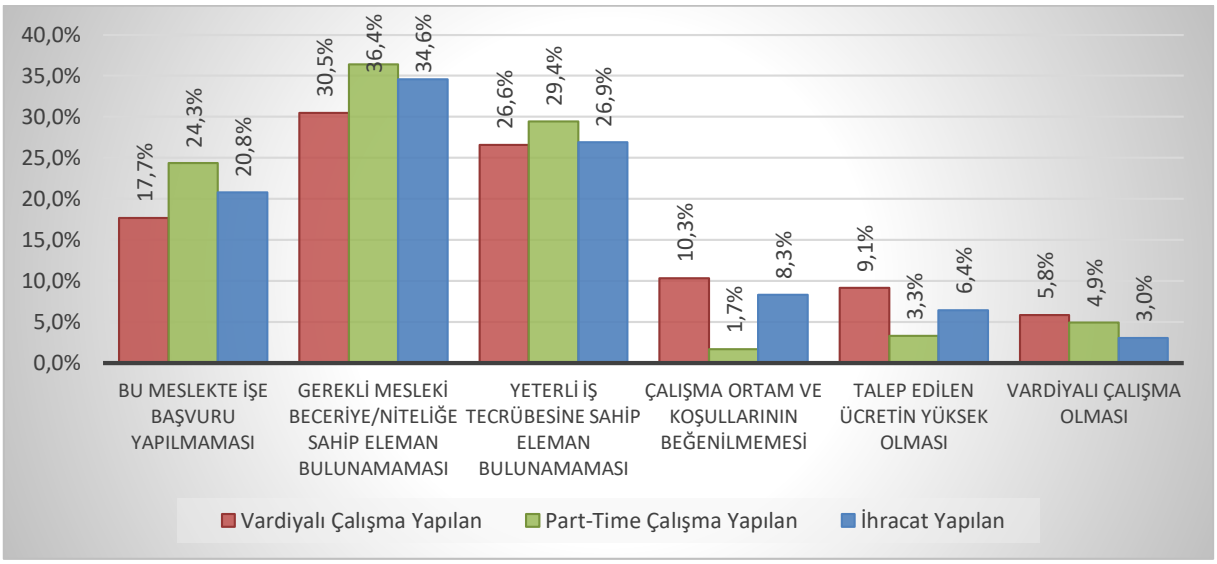

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılmıştır. Part-Time veya vardiyalı çalışanı olan, veya ihracat yapan işyerleri eleman temininde en çok Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeni ile istediği personeli bulamamaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve talep edilen ücretin yüksek olması nedeni ile eleman temininde güçlük çekilme oranı diğer işyeri durumları ile karşılaştırıldığında daha düşük oranda olduğu görülmektedir. Ayrıca Eskişehir ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

TGCM	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Talep edilen ücretin yüksek olması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Vardiyalı çalışma olması
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	85,8%	81,8%	60,0%	42,2%	30,0%	30,0%
CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	76,7%	67,4%	32,6%	4,7%	21,0%	4,7%
TRAMVAY/METRO SÜRÜCÜ (VATMAN)	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	59,8%	89,0%	37,9%	18,3%	11,0%	11,0%
BULAŞIKÇI (STEVARD)	87,5%	95,8%	4,2%	83,3%	83,3%	0,0%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	70,4%	74,5%	29,9%	12,9%	54,1%	8,6%
MERMER İŞÇİSİ	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SATIŞ DANIŞMANI	33,7%	47,4%	43,2%	19,0%	4,8%	14,2%
SERİ ÜRETİMTEZGAH OPERATÖRÜ	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	10,0%	0,0%	30,0%	55,0%	25,0%	55,0%

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Gaz Altı Kaynakçısı, CNC Torna Tezgahı Operatörü, Tramvay/Metro Sürücü (Vatman), Mermer İşçisi ve Seri Üretim Tezgah Operatörü olmak üzere toplam on meslekten beş tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Aynı şekilde Tramvay/Metro Sürücü (Vatman), Garson (Servis Elemanı), Bulaşıkçı (Stevard), Şoför-Yük Taşıma, Mermer İşçisi olmak üzere toplam on meslekten beş tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin, en yüksek oranda Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması olduğu görülmektedir. Tramvay/Metro Sürücü (Vatman), Mermer İşçisi ve Seri Üretim Tezgah Operatörü mesleklerinde temininde güçlük çekilme nedenlerinin bazılarının oranı yüzde yüz çıkarken geriye kalan nedenler belirtilmediğinden sıfır çıkmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Eskişehir ilinde 2017 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Eskişehir ilinde işverenlerin yüzde 17,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 100 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 19'u istihdamın artacağını öngörürken Eskişehir'de bu sayı 18 olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına çok da olumlu baktıkları görülmemektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörürken Eskişehir ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 3 olarak öngörülmüştür.

Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	24,0%	2,7%	43,2%	30,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	16,1%	3,7%	36,0%	44,2%
İnşaat	10,2%	2,3%	56,3%	31,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18,9%	2,8%	36,1%	42,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	17,6%	9,1%	29,3%	44,0%
Ulaştırma ve depolama	17,6%		50,2%	32,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13,4%	3,3%	43,5%	39,8%
Eğitim	13,0%		34,8%	52,2%
Madencilik ve taş ocakçılığı	9,1%		36,2%	54,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	14,3%		28,5%	57,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	21,5%	14,3%	14,3%	49,9%
Bilgi ve iletişim	27,3%		36,4%	36,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı			66,8%	33,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri			33,3%	66,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor		16,7%	50,0%	33,3%
Gayrimenkul faaliyetleri				100,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri				100,0%
Genel Toplam	**17,6%**	**3,0%**	**41,8%**	**37,5%**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Bilgi ve İletişim, İmalat ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve ve Spor sektörüdür. Ancak bu sektörde yer alan işyeri sayısının az olması göz ardı edilmemelidir. Finans ve ve Sigorta Faaliyetleri ve Gayrimenkul Faaliyetler sektöründe yer alan işyerlerinin tamamı gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler. İşyerlerinin yüzde 41,8'i gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunmamışlardır.

Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	57	6,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	98	3,9%
Ulaştırma ve depolama	79	3,8%
Bilgi ve iletişim	13	3,1%
Toptan ve perakende ticaret	172	2,5%
İnşaat	81	2,5%
İmalat	915	2,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	24	1,8%
Eğitim	22	1,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7	0,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	1	0,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	-
Finans ve sigorta faaliyetleri	-	-
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	-	-
Gayrimenkul faaliyetleri	-	-
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-58	-2,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-6	-2,6%
Genel Toplam	**1.405**	**2,0%**

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,2 artacağı beklenmekte olup Eskişehir'de ise bu oran, yüzde 2 olup ülke genelinin altında kalmıştır.

En fazla istihdam artış yüzde 6,7 ile İnsan Sağlığı ve ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Daha sonra sırasıyla; Konaklama ve ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama, Bilgi ve İletişim sektörlerinde artış beklenmektedir.

İstihdam azalışı beklenen sektörler ise İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve ve Spor faaliyetleridir. İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü Eskişehir ilinde yüzde 2,1'lik bir net istihdam azalışı beklemektedir. Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve ve Spor Faaliyetleri sektöründe ise yüzde 2,6'lık azalış beklenmektedir.

Bazı sektörlerde net istihdam değişimi fazlayken net istihdam değişim oranı düşüktür. Bunun sebebi bu sektörlerde çalışan sayılarının fazla olmasıdır. İmalat sektörü bunun bariz bir örneğidir.

Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve ve İyileştirme Faaliyetleri, Finans ve ve Sigorta Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve ve İklimlendirme Üretimi ve ve Dağıtımı ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde net istihdamda her hangi bir değişiklik gözükmemektedir.

Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	213	3,8%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	559	3,7%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	245	2,8%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	361	1,7%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	70	1,2%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	27	0,5%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	2	0,3%
YÖNETİCİLER	-3	-0,3%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	-68	-1,4%
GENEL TOPLAM	**1.405**	**2,0%**

Kaynak: İPA 2017

Yöneticiler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar hariç bütün meslek gruplarında net istihdam artışı beklenmektedir. En fazla net istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 559 kişilik artış ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. En az net artış beklenen meslek grubu ise 2 kişilik artış ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanlarıdır.

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu en fazla artış beklenen meslek grubu olmasına rağmen net istihdam değişim oranı yüzde 3,7 olarak net istihdam değişim oranı sıralamasında ikinci sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir.

Tablo 38: En Fazla Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	DİKİŞ MAKİNESİ OPERATÖRÜ-KUMAŞ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	ÇAĞRI MERKEZİ TAKIM LİDERİ
ENGELLİ BAKIM ELEMANI	YEM DOLUM VE PAKETLEME MAKİNESİ OPERATÖRÜ
NC/CNC TEZGAH OPERATÖRÜ	SIVACI (ÇİMENTO ALÇI)
PROSES İŞÇİSİ	ALÇI SIVA UYGULAYICISI
PAKETLEME İŞÇİSİ (CAM)	YÖNETİCİ (BİLGİ İŞLEM)
SATIŞ DANIŞMANI	ANTRENÖR
GARSON (SERVİS ELEMANI)	İNSAN KAYNAKLARI UZMANI
TRAMVAY/METRO SÜRÜCÜ (VATMAN)	ÖN MUHASEBECİ

Kaynak: İPA 2017

Eskişehir ilinde gelecek dönem, en fazla net istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Metal Mamuller Montaj İşçisi, Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Beden İşçisi (Genel) meslekleri olup, Müşteri Temsilcisi, Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş, Çağrı Merkezi Takım Lideri mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl net istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Beden İşçisi (Genel) ve Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) meslekleri net istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Eskişehir ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl net istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda hiçbir meslek istihdam azalışı beklenen ilk on meslekte bu yıl yer almamaktadır. Ayrıca bu yıl Müşteri Temsilcisi mesleğinde geçen yılın aksine azalış beklendiği dikkat çekmektedir. Bu da Müşteri Temsilcisi istihdam eden bazı firmaların farklı sebeplerle kapanması ve el değiştirmesi sebebiyledir.

Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

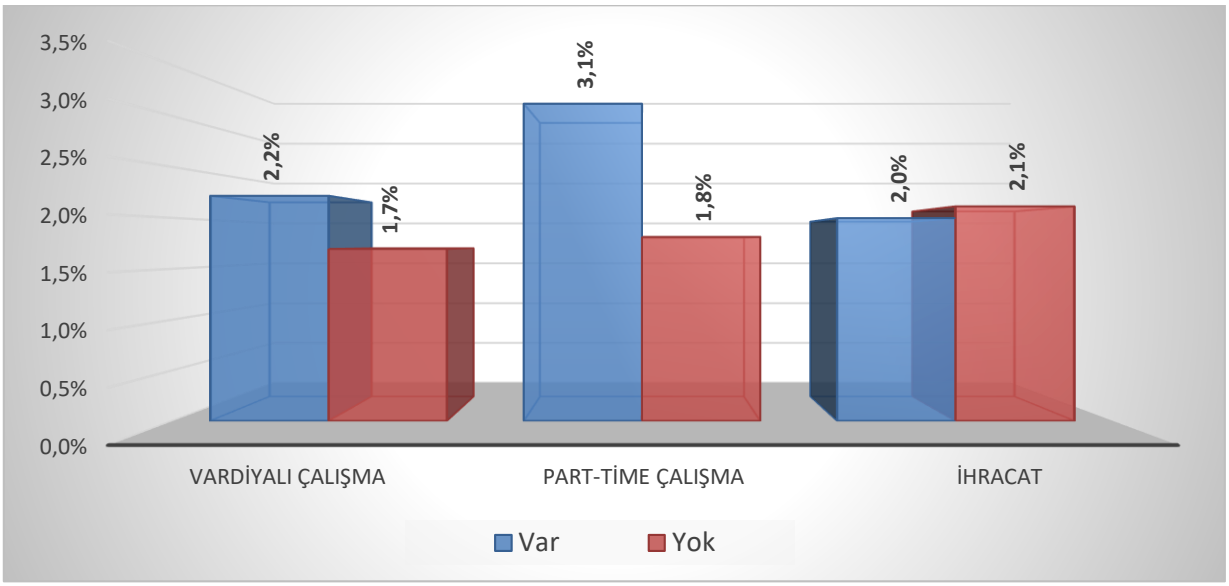

Kaynak: İPA 2017

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında işyerinin part-time çalışma yapması net istihdam değişim oranını ciddi bir oranda arttırmaktadır. Eskişehir iline ait net istihdam değişim oranı yüzde 2 iken part-time çalışma yapan işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 3,1'dir. Vardiyalı ve part-time çalışma yapmayan işyerlerinin net istihdam değişim oranları il geneline ait net istihdam değişim oranının altında kalmıştır. Diğer işyerlerindeki net istihdam değişim oranları ise il geneliyle aynı veya il genelinin üstündedir.

SONUÇ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir.

İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Eskişehir İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 911 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Eskişehir ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 68 bin 659 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 51 bin 663 çalışan erkeklerden, 16 bin 996 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 66,7'si ile kadınların ise yüzde 56,8'i imalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 75 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla imalat sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 144 kişidir. Eskişehir ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen mesleklerdir.

Eskişehir ilinde açık iş oranı yüzde 1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,7 olup, Eskişehir ili açık iş oranı bakımından 0,7 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,6 ile Bilgi ve İletişim sektörüdür. Eskişehir ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 28,9'dur. Söz konusu meslek grubu açık işlerde ilk sırada yer alırken açık iş oranı sıralamasında yüzde 2 olan Hizmet ve Satış elemanları grubundan sonra gelmektedir. Eskişehir ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), NC/CNC Tezgah Operatörü, Mermer İşçisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Garson (Servis Elemanı), Servis Komisi Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, CNC Torna Tezgahı Operatörü, Şoför-Yük Taşıma, Plastik İşlemeci. İl genelinde açık işlerin yüzde 73'ü için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla imalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 38,5'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Eskişehir ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 39,1'i söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Gaz Altı Kaynakçısı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla CNC Torna Tezgahı Operatörü, Tramvay/Metro Sürücü (Vatman) meslekleri takip etmektedir. Eskişehir ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Eskişehir ilinde işverenlerin yüzde 17,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 3 ile Türkiye genelinden 0,6 puan fazla olarak öngörülmüştür. Bazı sektör ve meslek gruplarında istihdam azalışı beklense de, Eskişehir ilinde işverenler istihdamın önümüzdeki dönemde net % 2 oranında artmasını beklemektedir.

EKLER

EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2017 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş-yerlerine 3.114 TL (üçbinyüzondört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhase-be müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Ornek No	:.....
Işyerinin Yasal Unvanı	:.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....
MAHALLE: .....
CADDE/SOKAK :.....
İÇ/DIŞ KAPI NO :.....
TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....
Tarih : ..... Telefonu : .....
E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐ (4. Soruya geçebilirsiniz)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.
(Birden fazla seçenek işaretlenebilir) (Cevapladıktan sonra 5. Soruya geçebilirsiniz)

Eleman Talebi ☐
Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐
Kısa Çalışma Ödeneği ☐
İşbaşı Eğitim Programları ☐
Mesleki Eğitim Kursu ☐
Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz.

☐ İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere ihtiyaç duymadım.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum.
☐ Diğer (Belirtiniz).....

5) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

7) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

↓

(.....kişi kısmi süreli çalışmaktadır)

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

8) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

9) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

9.1) Eleman aramıyoruz. → 10.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla 6. Ozel Istihdam Büroları		
				1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2018 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

10) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	10.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

11) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	11.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	12. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	12. soruya geçiniz.

11.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

12) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu meslekler-de temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

12.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → 13.Soruya Geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte **yeterli** işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

13) Şu anda herhangi bir istihdam teşvikinden yararlanıyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

14) İşyerinizde Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Irak) işgücü istihdam etmek (çalışma iznine tabi olarak) ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐

15) Büyükanne ödeneğinin yaygınlaştırılmasının kadınların işgücü piyasasına girişini arttıracağını düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐ Etkilemez ☐

16) Kıdem tazminatına ilişkin yeni bir düzenleme yapılmasını ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐ Fikrim Yok ☐

17) Kıdem Tazminatı uygulamasının Devlet garantisindeki bir fona devredilmesi hakkındaki düşüncenizi belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Fikrim Yok ☐

18) 2016 yılında getirilen doğuma bağlı izinlerin kadın istihdamını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Değişmeyecek ☐

19) Sendikaların işgücü piyasasına ilişkin politikalar üretimine katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri: